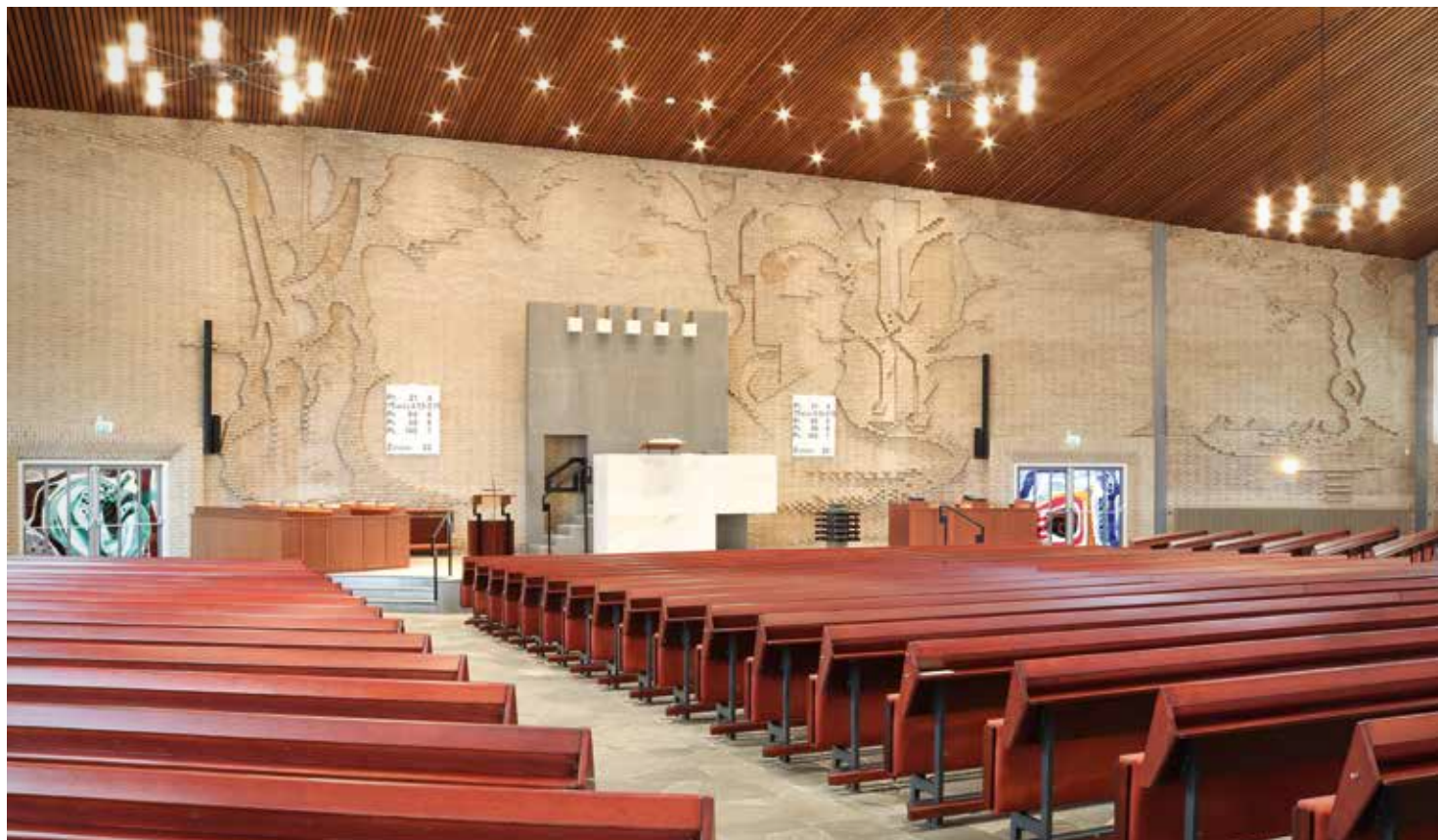

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

AAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Ridderkerk

01/10/2020
jaargang 99

nr **01**

Van 1966 tot 1995 wordt de gemeente van Ridderkerk in het ambt gediend door ouderling O. Brouwer jr. Als hij in 'Tot opzieners gesteld' op zijn leven terugblijkt, vertelt hij daarbij ook iets over de indrukken die hij als kind had van het geluk van Gods volk: 'Als er in de crisistijd van Gods volk op bezoek kwamen, hoorde je soms van wonderlijke uitredingen. Dan luisterde ik met open mond. Ik kroop dan op zolder of in

het schuurtje om te vragen of ik het geluk van dat volk ook zou mogen leren kennen. Je zag ze als bomen wandelen en was er diep van overtuigd dat er maar één volk gelukkig was. Bij die mensen kwam het wonder Gods altijd naar voren'. Na het onverwachte overlijden van ouderling Brouwer, op 31 oktober 1995, memoreert de kerkenraad hoe hij de gemeente 'met grote liefde en in alle getrouwheid' had mogen dienen.

Het pad des levens

Psalm 16 wordt door David, de man naar Gods hart en lieflijk in psalmen, een gouden kleinood genoemd. David bidt of zijn God hem wil bewaren. Hij gewaagt ook van zijn geloofsvertrouwen dat Hij het doen zal, in het diepe besef dat hij dit zelf onwaardig is.

Gij zult Mij het pad des levens bekend maken.

Psalm 16:11a

In het bijzonder spreekt David profetisch over het borgwerk van Christus. In Hem ligt zijn grond en zijn rust. De strijdende kerk mag bij ogenblikken deze psalm als een gouden kleinood kennen. Als een kostbaar, geestelijk sieraad van troost en bemoediging.

Van nature is dit een mens geheel onbekend en vreemd. Hij gaat op het pad van de geestelijke dood en de zonde. Het pad des levens wijst hij af. Wat zijn we van Adamswege toch diep ellendig, maar we voelen het niet. We hebben er zelfs geen erg in en menen dat het geluk te vinden is op de paden van de zonde en de wereld. Ieder gaat een weg die hem recht schijnt. Velen menen op het smalle pad te zijn, maar missen het ware genadewerk. Zou een mens met wat kennis en gevoeligheden voor de rechtvaardige God kunnen bestaan? Wat is het toch nodig om bij het licht van Gods Geest te onderzoeken op welke weg we wandelen. De mens kan niet op aarde blijven. Hij is op weg naar zijn

ds. W. Mouw,
Opheusden

eeuwig huis, hoe vast hij ook zit aan alles van de tijd. Er moet een Godswonder in ons leven gebeuren.

De weg banen

Door genade mag David hoger opzien en profeteren van Christus, Die Zich in de dood zou vernederen om Zijn Kerk op te halen uit de modder der zonden, om een weg te banen waar geen weg was. O wonder van Vaderlijke ontferming in Christus. De Zaligmaker is de Weg om te verlossen degenen die bekennen dat zij midden in de dood liggen.

'Gij zult Mij het pad des levens bekendmaken.' David was nog niet uitgeleerd.

De Heere maakt het pad des levens aan de Zijnen bekend. Hij zal hen erop doen gaan en hen leiden. In de woordjes 'Gij zult' lezen we het vrije welbehagen Gods in Christus. Sion wordt zalig omdat God het wil. 'Hij zal', het wil zeggen dat Hij alleen ons het pad des levens bekend kan maken. Het is door God uitgedacht en wordt door Hem geopenbaard. Daarom zal en mag die weg in het zaligmakend geloof betreden worden.

Van het pad des levens geldt dat het voor de wijzen en verstandigen verborgen is, maar aan de kinderkens geopenbaard. De kinderkens leren dat er een bedekking op het hart ligt en er een bewindsel voor het aangezicht is. Zolang die bedekking niet wordt weggenomen, blijft deze weg verborgen.

Het is een wonder van Gods soevereine genade wanneer wij ontdekt worden aan ons zondige Adamsbestaan. Dan wordt de wet in ons leven werkelijkheid en wordt het waar dat we ongelukkige en schuldige zondaren zijn. Ze gaan gebogen onder hun zonde en ellende en zien geen pad meer tot de zaligheid. Dan zijn al hun wegen afgesneden en moeten ze naar recht omkomen. Maar dan is het de tijd voor de Heere dat Hij opstaat om Zich te openbaren, om hun het pad des levens bekend te maken.

O, wonder voor die zuchtende en biddende zielen, die bidden en smeken: 'O God! wees mij zondaar genadig'. Wat een troost voor de ziel die zichzelf in het leven niet kan houden, die ontdaan is van alle vijgenboombladeren van eigengerechtigheid, die door ontdekking voor God gemaakt is wie hij is. Voor zo'n ontgronde zondaar krijgt Christus waarde. Om te mogen zakken en

In dit nummer

6 Commentaar:
Een nieuwe belijdenis

12 De werkelijkheid van
hemel én hel prediken

24 De gelofte eens
nazireeërs (m/v)

- 2** Het pad des levens
- 3** Leren op de school van Christus [39]
- 4** Pastoraat [4]: Pastoraat rond het Heilig Avondmaal
- 7** Bijbelstudie [9]: Het heilig gebruik van het reukwerk
- 8** De Vroege Kerk [8]
- 9** Verdwenen gemeente [2]
- 10** Schepping en evolutie in één verhaal [2]
- 11** Eenzaamheid binnen de kerk
- 13** Samen werken aan verbinding
- 14** Boekennieuws
- 15** Kerknieuws
- 16** Berichten
- 17** Kerkdiensten
- 23** Jeugdrubriek

zinken aan Zijn gezegende voeten. Hoe meer onderwijs de ziel ontvangt, hoe armer ze in zichzelf worden, en hoe meer ze verlegen worden om onderwijs en gaan smeken: 'Heere, maak mij Uw wegen bekend'.

Hier leert de ziel slechts een stukje van de zaak. Vandaar dat David getuigt: 'Gij zult mij het pad des levend bekendmaken.' Die weg moet geopenbaard worden, zowel bij de aanvang als bij de voortgang.

Vanwaar komt gij en waar gaat gij heen? Vroeger of later wordt het doodsbed voor ons gespreid. Wat is dan onze grond, onze rust? Wij zullen dan alleen voor God kunnen bestaan in de vruchten van Zijn eigen werk.

De vreze des Heeren is vrucht van de geschonken genade. Door de ingestorte liefde gaat de ziel willen wat God wil. Sion wordt door recht in de gemeenschap met God hersteld. De weg der zaligheid is uit God. Christus is de Weg. Hij heeft door Zijn bloed, offer en dood een volkomen weg der genade geopend. De Vader heeft aan Hem het pad des levens bekendgemaakt. Dat pad liep door de dood en de hel tot het eeuwige leven. Het pad des levens kan nu voor Zijn volk niet verborgen blijven.

De vreze des Heeren is vrucht van de geschonken genade. Door de ingestorte liefde gaat de ziel willen wat God wil.

Hier blijft de strijd, maar eenmaal zal het geloof verwisseld worden in aanschouwen. Dan zal er ook een volkomen verlossing zijn, ook van alle zonden en van zichzelf. 'De HEERE is het Deel mijner erve.' 'De snoeren zijn mij in lieflijke plaatsen gevallen; ja, een schone erfenis is mij geworden.'

Gij maakt eerlang mij 't levenspad bekend, waarvan in druk 't vooruitzicht mij verheugde.

Uw aangezicht, in gunst tot mij gewend, schenkt mij in 't kort verzadiging van vreugde.

De lieflijkheên van 't zalig hemellevén zal eeuwiglijk Uw rechterhand mij geven. ✎

Ralph Venning

Leren op de school van Christus [39]

Deel III Kinderen

'Ik schrijf u, kinderen, want gij hebt de Vader gekend' (1 Joh. 2:13)

Nadat ik gesproken heb over de eerste en de laagste stand van de heiligen, de zuigelingen in Christus, zal ik nu de tweede stand bespreken, die we de 'kinderen' noemen. Die betiteling wordt hier niet gebruikt om alle heiligen aan te duiden, zoals gebeurt in 1 Johannes 2:1, 12 en 28; 1 Johannes 3:7 en 18 en in 1 Johannes 5:21, waar het woord verwijst naar alle heiligen: vaders, jongelingen en kinderen. Maar in 1 Johannes 2:13 verwijst het woord naar een specifieke groep.

In 1 Johannes 2:12-14 gaat het over drie soorten heiligen, die elk gekenmerkt worden door hun eigen vorderingen. Hoewel deze heiligen vele andere kenmerken hebben, zijn de kenmerken die hier genoemd worden het summum ervan. Het kenmerk bij uitstek van de vaders is hun grote en lange ervaring en wijsheid, omdat ze Hem Die vanaf het begin is, vanaf het begin gekend hebben. Datgene waarin de jongelingen uitblinken, is kracht en moed, waardoor ze de boze hebben overwonnen. En het belangrijkste kenmerk van de kinderen is de zekerheid die ze bezitten van Gods liefde, omdat ze Hem hebben gekend als hun Vader. We zien dus dat de kinderen tussen de zuigelingen en de jongelingen in zitten. Ze overtreffen de zuigelingen, maar hebben nog niet de voortreffelijkheid van de jongelingen bereikt.

Het onderwerp van de tekst is de kinderen. Van hen wordt gezegd dat ze de Vader hebben gekend. De tijd dat ze de Vader hebben liefgehad, ligt in de tekst besloten. U kent pas kort de Vader, want het is nog niet lang geleden dat u wedergeboren bent en nog maar een zuigeling was. Want hoewel elke nieuwgeborene een kind van God is, is hij nog maar een zuigeling. Pas als hij de Vader als Vader kent, heeft hij de stand van de kinderen bereikt. Sommigen bereiken die stand eerder, anderen later, zoals het de Vader belieft om Zichzelf aan hen bekend te maken.

I. DE KENNIS DIE DE KINDEREN HEBBEN VAN DE VADER

Het kennen van de Vader is soms niet meer dan het kennen van God als God. Zoals Christus Jezus aangeduid wordt met de naam Heere, zo wordt God aangeduid met de naam Vader (1 Kor. 8:5-6). En Vader in het algemeen betekent niet meer dan Schepper (Jes. 44:8). Veel mensen hebben niet deze kennis van God (1 Kor. 15:34; Joh. 8:19, 54-55; 16:2-3). Er zijn ongodsdienstige en goddeloze mensen die de Heere niet kennen, zoals ook gezegd wordt van Eli's zonen (1 Sam. 2:12). Ook weten zij niet dat Jezus Christus door God gezonden is. De zuigelingen in Christus hebben deze kennis echter wel. Zij kennen de Heere, maar de kinderen kennen Hem nog veel beter. De kennis van God betekent echter meer dan dit.

(wordt vervolgd)

Uit: "Leren op de school van Christus", Ralph Venning (uitg. Brevier).

Pastoraat rond het Heilig Avondmaal

Een van de twee sacramenten die Christus aan Zijn Kerk gegeven heeft om het (geschonken) geloof te sterken, is de bediening van het Heilig Avondmaal. Hieruit blijkt herderlijke zorg van de grote Herder der schapen.

ds. D. de Wit,
Borsssele

Hij heeft dit sacrament verordend en ingesteld 'om te voeden en te onderhouden degenen die Hij alrede wedergeboren, en in Zijn huisgezin, hetwelk is Zijn Kerk, ingelijfd heeft' (NGB, art. 35).

Steeds opnieuw wordt in het formulier om het Heilig Avondmaal te houden de gemeenschap met Christus beklemtoond. Onze belijdenis wijst ook op de andere zijde: 'De goddeloze ontvangt wel het sacrament tot zijn verdoemenis, maar hij ontvangt niet de waarheid des sacraments.' De waarheid van het sacrament wordt alleen de gelovigen meegedeeld. Er is een gebruik van dit sacrament tot troost, maar er is ook de waarschuwing van de apostel Paulus dat iemand zich een oordeel kan eten en drinken.

Deze Bijbelse lijn vraagt eerlijkheid in prediking én pastoraat, maar ook voorzichtigheid. Er is zeker 'gemakkelijk' aangaan, waarbij het historisch geloof gehouden wordt voor het waar zaligmakend geloof. Er is echter ook strijd en bekommernis. Meestal beweegt zich het pastoraat rondom het Heilig Avondmaal op dit snijvlak.

Zelfbeproeving begint bij kennis der ellende

Een van de pastorale, Bijbelse, uitgangspunten van ons avondmaalsformulier is de noodzaak van de zelfbeproeving. Het formulier reikt daarvoor drie toetsstenen aan. Ze zijn een uitnemend handvat in het gesprek én in de prediking om herderlijk leiding te geven. We lopen deze toetsstenen daarom langs en geven er een paar opmerkingen bij.

'Ten eerste bedenke een iegelijk bij zichzelf zijn zonden en vervloeking, opdat hij zichzelf mishage, en zich voor God verootmoedige; aangezien de toorn Gods tegen de zonden zó groot is, dat Hij die (eer Hij ze ongestraft liet blijven) aan Zijn lieven Zoon

Jezus Christus met den bitteren en smadelijken dood des kruises gestraft heeft.'

Het is opmerkelijk dat onze vaders in deze eerste toetssteen, waarin het stuk der ellende duidelijk door-

klinkt, wijzen op God de Vader Die deze zonden gestraft heeft aan Zijn lieve Zoon Jezus Christus met de bittere en smadelijke dood des kruises. Dit past helemaal bij het Heilig Avondmaal. Daarin gaat het immers om de (kruis)dood van Christus te gedenken. Er mag daarom in het pastorale gesprek geluisterd worden of er niet alleen kennis is van de ellendestaat, maar ook of er verslag gedaan kan worden hoe de Heere plaatsmaakte voor de kennis van Christus en waartoe Hij van de Vader in de wereld gezonden is.

De gewisse belofte Gods

'Ten andere onderzoekte een iegelijk zijn hart of hij ook deze gewisse belofte Gods geloofd, dat hem al zijn zonden, alleen om het lijden en sterven van Jezus Christus, vergeven zijn, en de volkomen gerechtigheid van Christus hem als zijn eigene toegerekend en geschonken is, ja, zo volkomen, alsof hij zelf in eigen persoon voor al zijn zonden betaald, en alle gerechtigheid volbracht had'.

Het gaat hier om de belofte van het genadeverbond. Deze belofte is allereerst aan Christus gedaan in de eeuwigheid. Hem is als Hoofd van de Kerk beloofd op betaling en gehoorzamen (lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid) vergeving van zonden en het eeuwige leven. Die twee kanten vinden we terug in deze toetssteen: betaling én gerechtigheid. Het formulier verbindt deze belofte aan het lijden en sterven van Christus en aan Zijn gerechtigheid. De zondaar heeft in de gemeenschap met Christus, waarin hij door het inlijvende werk van de Heilige Geest in de wedergeboorte is gebracht, de weldaden van Christus. Hij krijgt dus geen vergeving van zonden als hij het kan geloven. Door het geloof in beoefening bevindt Gods kind, naar de mate dat het God belooft hem te openbaren, wat hij in Christus heeft. Dat is óók het werk van de Heilige Geest in het hart van de zondaar. De nauwe band met het genadeverbond, waar het sacrament een teken en zegel van is, wordt hier benadrukt.

In het gesprek én de prediking zal het daarom moeten gaan over dit werk van de Heilige Geest. Hierdoor kan ook leidinggegeven worden aan mensen die aan het Heilig Avondmaal gaan op grond van een verstandelijke vaststelling dat deze belofte ook voor hen is. Dan mag gevraagd worden naar de noodzakelijke kennis der

Bezwaarde en verslagen harten, hongerige en dorstige zielen, noemt het formulier bij name! We mogen ze niet vergeten in de prediking en ook niet in het ambtelijk gesprek en gebed.

ellende en de beoefening van de gemeenschap met Christus, beide als het werk van Gods Geest.

De dankbaarheid

Ten derde onderzoek een iegelijk zijn consciëntie of hij ook gezind is, voortaan met zijn ganse leven waarachtige dankbaarheid jegens God den Heere te bewijzen, en voor het aangezicht Gods oprechtelijk te wandelen; insgelijks of hij zonder enige geveinsdheid (alle vijandschap, haat en nijd van harte afleggende) een ernstig voornemen heeft, om van nu voortaan in waarachtige liefde en enigheid met zijn naasten te leven.

Het onderzoek gaat ook over de dankbaarheid. Is er in het geweten, waarbij de Heere het ook weet, die gezindheid om met het ganse leven waarachtige dankbaarheid te bewijzen tegenover de Heere en voor Zijn aangezicht oprecht te wandelen? Hierbij is een van de vruchten (en tegelijk de reinigende werking van het Heilig Avondmaal in de gemeente) om, vijandschap en haat afleggende, in waarachtige liefde en enigheid met zijn naasten te leven.

Deze dankbaarheid (na ellende en verlossing) ziet op het leven in de *gemeenschap met Christus*, waarbij Zijn werk door Zijn Geest in ons in de wandel openbaar komt. De gemeenschap met Christus geeft een vrees voor de zonde en een liefde tot Gods gebod met heel het leven. Het is het werk van Christus, Die vernieuwt door Zijn Geest. Dat werk komt in de vrucht openbaar: verootmoedigende vergevingsgezindheid.

Deze zelfbeproeving brengt tot het tweede deel van het formulier, namelijk om het Avondmaal te houden tot Zijn gedachtenis. Dit is niet alleen een 'terugdenken aan', maar verwoordt de gemeenschapsoefening met Christus en Zijn lijden en sterven, door Zijn Geest. Hiermee is de samenvatting van het pastorale gesprek ook gegeven: het gaat om de gemeenschap met Christus.

In het gesprek mag worden geluisterd naar het onderscheid dat er is tussen Gods kinderen, en tussen mensen die het leven der genade niet kennen. Onbekeerde medereizigers (dat moeten we niet vergeten!) kunnen met een bewogen hart zien op de tafel des Heeren. Ze zijn in de goede zin jaloers op het ware volk van God. Anderen zijn onverschillig (of lijken zo te zijn!).

Er zijn onder de onbekeerde medereizigers ook avondmaalgangers. Ze zijn bij zichzelf tot de slotsom gekomen dat ze het ook mogen geloven. Weer anderen menen dat ze Christus verloochenen als ze niet gaan, omdat het Avondmaal behoort tot Zijn bevel. Er zijn er die bewogen werden bij het zingen of juist iets hoorden op grond waarvan ze meenden aan te kunnen gaan.

Ambtelijk gesprek noodzakelijk

Juist daarom is in het pastorale gesprek het spreken over de zelfbeproeving zo nodig. Dat is niet eenvoudig. Soms geeft dit vijandschap, soms wordt ook met alles ingestemd. Dan valt het gesprek niet mee. Er is soms zo'n machteloos gevoel dat je merkt: dit is het niet. Toch hoeft de ambtsdrager niet meer te doen dan te onderwijzen! Anderzijds is dit eerlijke onderwijs door de ouderlingen, ook op huisbezoek, noodzakelijk. Wanneer door het ontbreken hiervan een avondmaalpraktijk ontstaat, die niet Schriftuurlijk is, ligt er een grote verantwoordelijkheid.

In het ambtelijke gebed dat erop volgt, hoeft geen beoordeling gegeven te worden. Er mag worden gevraagd of de Heere Zelf wil onderzoeken en het onderwijs wil gebruiken.

Er is ook onderscheid onder Gods kinderen. Er zijn er onder hen die met een schreiend hart in Gods huis verkeren als het Heilig Avondmaal wordt bediend. Hun zonde en schuld weegt zwaar, maar ze kunnen die tekenen en zegels niet onderscheiden van het vlees en bloed van Christus. Sommigen zijn al vroeg aangegaan, maar hebben de troost gemist om dezelfde reden. Het getuigt daarom van weinig pas-

toraal gevoelen als men als ambtsdragers zulke kinderen van God (die zichzelf zo zeker niet zullen benoemen!) dringt om aan te gaan. Zij hebben juist nodig in de weg te worden onderwezen waarin de Heere plaatsmaakt voor Christus. Het gaat niet om de vraag: hoe kom ik aan het Avondmaal? Het gaat wel om de vraag: hoe kom ik aan de kennis van de Middelaar?

Christus in Zijn staten

Het formulier spreekt in het tweede deel over Christus in Zijn borgwerk, in Zijn staten. Daarin is de kennis van Gods volk ook onderscheiden. Het is zeer nuttig als in het pastorale gesprek niet gebouwd wordt op gemoedelijkheden of dat het blijft steken op het gevoel (het mocht zo goed zijn aan de tafel), of dat men toch weten mag een kind van God te zijn. Het spreken mag gaan over het hoe langer hoe meer door de werking van de Heilige Geest kennis verkrijgen van Christus in Zijn staten en in Zijn gemeenschap te 'gedijen'.

Bezwaarde en verslagen harten, hongerige en dorstige zielen, noemt het formulier bij name! We mogen ze niet vergeten in de prediking en ook niet in het ambtelijk gesprek en gebed. We mogen eenvoudig wijzen op wat het Woord zegt van Christus en Zijn werk, van dat vastgestaafd genadeverbond en smeken om het toepassende werk van Zijn Geest.

Het is tot verwondering en blijdschap als aan de tafel des Heeren die gemeenschap met Christus mag worden geproefd en gesmaakt én zo ook met Gods volk dat in Christus is ingelijfd. Dan wordt het woord van Christus verstaan in het hart: Doe dat tot Mijn gedachtenis.

(wordt vervolgd)

Een nieuwe belijdenis

Is onze belijdenis verouderd? De commissie die de fusie begeleidt van de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt en de Nederlands Gereformeerde Kerken vindt van wel. Zij adviseert de beide kerken na te denken over een nieuwe, gezamenlijke belijdenis. Letterlijk: 'Hoe de verankering van de kerken aan de leer van de Bijbel opnieuw vorm kan krijgen.'

ds. G. Clements,
Gouda

Er zijn bij de belijdenissen van de Reformatie al eerder vragen gesteld. In de negentiende eeuw was er de zogenoemde 'quia/quatenus-kwestie' over de verplichte instemming door predikanten met de belijdenisgeschriften. In de nieuwe kerkorde van 1951 van de Nederlandse Hervormde Kerk bood de formulering 'in gemeenschap met de belijdenis der vaderen' aan ieder kerklid ruimte om er een eigen geloofsopvatting op na te houden.

Het is niet duidelijk wat de fusiecommissie precies wil. Vindt men de taal gedateerd, of staat de gereformeerde belijdenis zelf onder druk? Over dat laatste mogen we wel bezorgd zijn, omdat de genoemde fusiekerken inmiddels helaas anders met het gezag van de Schrift omgaan dan voorheen. En zodra het Schriftgezag verandert, zal ook de belijdenis inhoudelijk aan gezag inboeten. Volgens de scriba van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) zou de fusiekerk 'voor een heel groot deel' goed bij zijn kerk passen. Hij typeert de PKN als een kerk 'die eenheid en diversiteit combineert'. Een passende uitdrukking voor een kerk waar de belijdenis voor velen nauwelijks functioneert.

Prof. Augustijn (behorend tot de toenmalige Gereformeerde Kerken) schreef reeds in 1969 in "Kerk en belijdenis" dat de gereformeerde belijdenissen wezenlijk waren voor het geloof van de zestiende eeuw, maar de kerk van vandaag 'kan er weinig mee'. Hij vond dat de grote vraagstukken van onze tijd in de belijdenis thuishoorden, zoals de eenheid onder de mensen, oorlog en vrede, verdeling van de welvaart, etc.. Waarschijnlijk zal de fusiecommissie het zo rigoureu (nog) niet bedoelen. Laten we daarom eerst nagaan wat een kerkelijke belijdenis beoogt.

Schriftgebonden

In het Nieuwe Testament vinden we de eerste geloofsblijdenissen. Zij gaan niet over bovengenoemde wereldproblemen, maar zijn een gelovig instemmen met wat God heeft geopenbaard. Simon Petrus beled: 'Gij zijt de Christus, de Zoon van de levende God'. Deze belijdenis was hem door de Vader in de hemelen geopenbaard (Matth. 16:16). Elke rechtzinnige belijdenis daarna is gefundeerd in de Godsopenbaring, waarom deze altijd geldig blijft. 'Zo laat ons deze belijdenis vasthouden' (Hebr. 4:14). In de na-Bijbelse tijd werden de eerste belijdenissen vooral gebruikt in de doopcate-

chese. Zo zouden de twaalf artikelen des geloofs teruggaan op een doopbelijdenis in Rome. De belijdenissen van Nicea (325) en Chalcedon (451) ontstonden in de strijd met Arius en andere vroeg-kerkelijke dwalingen. Zij verwoordden wat de Schrift zegt over de Drie-eenheid en de naturen van Christus.

De belijdenissen van de Reformatie zijn ontstaan in de strijd tegen Rome. Zij zijn vaak een kleine geloofsleer met als kern de rechtvaardiging van de goddeloze. In ons land vormen de Nederlandse Geloofsblijdenis samen met de Heidelbergse Catechismus en de Dordtse Leerregels de Drie formulieren van enigheid. Belangrijk voor al deze belijdenissen is de Schriftgebondenheid. 'Daarom verwerpen wij van ganser harte al wat met deze onfeilbare regel (Bijbel) niet overeenkomt' (NGB, art. 7). Alleen daarom al kan men niet zeggen dat de klassieke belijdenisgeschriften gedateerd zijn.

Tijdgebonden

Pas in de laatste eeuwen is men de belijdenissen als verouderd gaan beschouwen. 'Alsof het Woord Gods ware uitgevallen' (Rom. 9:6). Maar de Schrift verouderd niet. Ik vrees dat met de nieuwe manier van Bijbeluitleg, die door de vrijgemaakten en de Nederlands gereformeerden wordt omarmd, er ook een tijdgebonden element in de 'nieuwe' belijdenis zal binnendringen. Onze vaders hebben in de Contraremonstrantie van 1611 al gewaarschuwd voor vernieuwing. 'Wat heden den eenen behaeght, zal morghen den anderen mishaghen'. We hebben trouwens al een proeve van nieuw belijden in de Leuener Konkordie (1973) en het Credo van de Nationale Synode (2009). Op beide belijdenissen is bezwaar gekomen vanuit de eigen achterban. Behoudende lutheranen misten in de Leuener Konkordie het beroep op de Schrift en een hang naar maatschappelijk activisme. De vrijgemaakte prof. J. van Bruggen vond het Credo te vaag over de schepping in een eeuw van evolutiegeloof. In de paragraaf over de Heilige Geest gaat het volgens hem meer over sociale beweging dan over de levendmaking.

Alles overziende vraagt onze tijd niet om nieuwe belijdenissen, maar wel om een goede uitleg van de klassieke belijdenis. De leerdiensten over de Heidelbergse Catechismus zijn hierbij van grote betekenis. Onze belijdenissen, gefundeerd in de Schrift, hebben vandaag nog niets van hun kracht verloren. 'Want het Woord Gods is levend en krachtig' (Hebr. 4:12).

‘En Aäron zal daarop aansteken welriekende specerijen; alle morgen, als hij de lampen wel zal toegericht hebben, zal hij dezelve aansteken. En als Aäron de lampen aansteken zal tussen de twee avonden, zal hij dat aansteken; het zal een gedurig reukwerk zijn voor het aangezicht des HEEREN bij uw geslachten’.

Éxodus 30:7 en 8

‘Verder zei de HEERE tot Mozes: Neem tot u welriekende specerijen, mirresap en oniche en galban, deze welriekende specerijen en zuivere wierook; dat elk bijzonder zij. En gij zult een reukwerk ener zalf daaruit maken, naar het werk des apothekers, gemengd, rein, heilig. En gij zult van hetzelfde heel klein pulver stoten en gij zult daarvan leggen voor de getuigenis in de tent der samenkomst, waarheen Ik tot u komen zal; het zal ulieden heiligheid der heiligheden zijn’.

Éxodus 30:34-36

Het heilig gebruik van het reukwerk

De Heere vraagt van Aäron en zijn zonen onvoorwaardelijke gehoorzaamheid in de heilige dienst die ze hebben te verrichten. Tot in de kleinste details zegt de Heere tegen Mozes hoe het reukwerk bereid en ontstoken moet worden. Niets wordt aan de wil en de gedachte van de mens overgelaten.

ds. C.A. van Dieren,
Rijssen

Aäron moet mirresap, oniche en galban nemen. Het zijn stoffen, die uit de schors of de hars van bepaalde bomen en struiken gewonnen worden. Er hoort ook zuiver wierook bij. Met een vijzel in een mortier wordt alles tot pulver gestoten en dat stof moet dan worden aangestoken tot een lieflijke reuk voor de Heere.

Het rechte gebed

Wat is de geestelijke betekenis van het reukwerk? Dat is het rechte gebed. Terwijl Aäron het reukwerk aansteekt en de rook opgaat, staat het volk in de voorhof. Ze

bidden mee met Aäron en dat gemeenschappelijke gebed van dienaar en volk gaat op voor het aangezicht van de Heere. Het reukwerk moet rein en heilig, zuiver en oprecht zijn. Zo kan het ware gebed alleen voortkomen uit een oprecht gemaakt hart. Dan is wel het bederfwerende zout nodig, dat aan het reukoffer werd toegevoegd. Ook het rechte gebed moet van het bederf van de zonde ontdaan worden. Er is een volk, dat altijd dat zout nodig heeft om van hun zelfbedoeling en zelfhandhaving, van wereld en vlees gezuiverd te worden. Het bederf moet worden weggenomen, anders kan het gebed voor God niet bestaan.

Het oprechte gebed is geen bedenksel van mensen. Het vloeit voort uit de bediening van de Hogepriester. Ziet u hoe de verschillende specerijen gestampt en fijn gemalen worden? Ziet u waar het reukwerk uit voortkomt? Het zijn de beproevingen, kastijdingen en verdrukkingen. Nee, nood leert niet bidden, maar de Heere gebruikt de nood wél om het ware roepen en ker men uit de diepte voort te brengen. Daarin werkt God aan op Zijn eigen verheerlijking.

Een aanhoudend gebed

‘s Morgens en in de namiddag wordt in het heilige het reukwerk ontstoken. Het is een gedurig reukwerk. Dat betekent dat het oprechte gebed een aanhoudend gebed moet zijn. Van nature hebben we daar geen tijd voor en bidden we even. Weet u wat ook een heilige les is? Er zijn vurige kolen van het brandofferaltaar nodig om het reukwerk aan te steken. Dat wijst op de rechteloosheid van de bidder en op de enige grond van verhoring, namelijk om de offerande van Christus.

Terwijl de kandelaar een helder licht verspreidt, ontsteekt Aäron het reukwerk en wordt de rook zichtbaar. Dat betekent dat de oprechte bidder het licht van Woord en Geest niet kan missen. Als de Heere onder de bediening van het Woord meekomt, wordt de ziel opgewekt en begint het reukwerk van het gebed te roken. Wat een eeuwig wonder, dat de Heere nog wil horen naar het geroep en gekerm van zo'n zondaar.

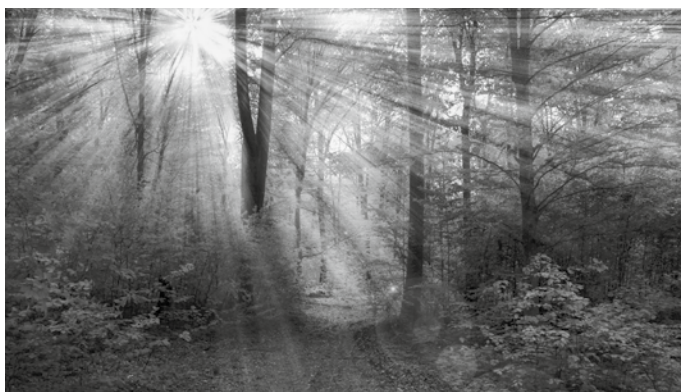
Vragen

1. Het reukoffer wordt vergeleken met het rechte gebed. Wat is een recht gebed?
2. Waarom leert de nood niet bidden?
3. Waarom moest voor het aansteken van het reukwerk de kandelaar aangestoken worden?

Zondeval

De Prediker zegt: 'Alleenlijk zie, dit heb ik gevonden, dat God den mens recht gemaakt heeft, maar zij hebben vele vonden gezocht' (Pred. 7:29). God is goed, maar de mens is ondankbaar en ongehoorzaam. In de behandeling van de zondeval hebben de kerkvaders deze twee elementen steeds weer naar voren gebracht.

J.N. Mouthaan,
Veenendaal

'Adam, waar zijt gij?'

In de verdediging van de zondeval leggen zij er de nadruk op dat de boomer kennis des goeds en des kwaads in zichzelf geen slechte boom was met een slechte vrucht. Adam en Eva stierven niet omdat de vrucht van deze boom giftig was. De boom was, zegt Tertullianus, voortreffelijk en de vrucht ook. Het was de ongehoorzaamheid die dodelijk was ("Tegen Marcion", II.25). Marcion wierp christenen de vraag voor waarom God de ongehoorzaamheid van Adam niet verhinderd had. Bleek hieruit niet dat de Schepper-God een kwade God was? Tertullianus verwerpt deze gedachte echter door te zeggen dat, als dát gebeurd zou zijn, er geen vrijheid meer zou zijn geweest ("Tegen Marcion", II.7). 'Wat zou de Schepper moeten doen om niet door de Marcionieten bekritiseerd te worden? Zou Hij dan wegens toekomstige misdaden op voorhand moeten veroordelen wie tot nu toe goed handelt?' ("Tegen Marcion", II.23). Het is een gangbare gedachte bij de kerkvaders dat God de mens niet oordeelt op basis van Zijn voorkennis, maar op grond van hun daden (Theodoretus, "Vraagstukken in Genesis", XXIV; Hieronymus, "Tegen de Pelagianen", III.6). Hoewel God wist dat de zondeval zou plaatsvinden, wilde Hij de

vrijheid niet wegnemen voordat die was misbruikt.

Goedheid en gerechtigheid

De toorn van God over de zonden van Adam en Eva was Marcion een doorn in het oog. Zeer scherp zegt Tertullianus daarover: 'U hebt daarom van een andere, slechts goede God gedroomd, omdat u geen weg weet met een rechter' ("Tegen Marcion", II.11). Volgens de kerkvaders beschermt gerechtigheid juist de goedheid, in plaats van dat zij haar aantast. Volgens Tertullianus bestaat het goede daar waar ook het rechtvaardige bestaat ("Tegen Marcion", II.12). Belangrijk is daarbij het onderscheid dat Tertullianus maakt tussen het kwaad van de zonde en het kwaad van de straf. Het eerste is niet op God van toepassing, maar het laatste wel. Straf is zelfs dienstig aan de goedheid ("Tegen Marcion", II.13-14). Smalend had Marcion gesproken over Gods roepstem in het paradijs: 'Adam, waar zijt gij?' (Gen. 3:9). Bleek daar niet uit dat de Schepper-God een lagere godheid was, die niet wist waar Adam was? Tertullianus antwoordt hierop dat dit niet moet worden gelezen als een vraag naar Adams verblijfplaats, maar als een ondervraging,

Het is een indringende, beschuldigende en aanklagende roepstem. 'Adam, waar ben je! Dat wil zeggen: 'Je bent in het verderf', dat wil zeggen: 'Je bent niet langer meer hier', zodat de roepstem bestraffing en berouw als doeleinde heeft' ("Tegen Marcion", II.25).

Ten slotte brengt Marcion tegen Gods rechtvaardigheid nog in dat zo'n zware straf voor zo'n 'licht' vergrijp - het eten van een verboden vrucht - niet in verhouding is. Theodoretus van Cyrus weerlegt hem echter als volgt: 'Maar als een kwaadaardige Schepper, zoals de kwaadaardige Marcion beweert, voor slechts een beetje voedsel de doodstraf uitvoerde, hoe is het dan mogelijk, terwijl de hele mensheid zich stort in de ergste goddeloosheid en ongerechtigheid, dat Hij geen totale vernietiging heeft aangericht, maar de Zoon heeft gegeven en door kruis en lijden het geschenk der zaligheid?' ("Vraagstukken in Genesis", XXXVII).

Opstanding des vleses

Marcions verwerping van de Schepper-God bracht hem ook tot een verwerping van de opstanding des vleses. In de verdediging van de opstanding verwijzen de kerkvaders zowel naar de schepping als naar Gods rechtvaardigheid. In een geschrift dat op naam staat van Athénagoras, maar waarschijnlijk door iemand anders is geschreven, worden de bezwaren tegen de opstanding grondig weerlegd. 'Niemand zou kunnen beweren, dat het een voor God onwaardige daad is, het ontbonden lichaam op te wekken en weer te verenigen, want indien het mindere voor God niet onwaardig is - namelijk het vergankelijke en aan ziekte onderhevige lichaam - om te maken, dan is het betere - namelijk een onvergankelijk en bevrijd lichaam - op te wekken, veel minder onwaardig' ("Over de opstanding der doden", X). Wanneer alleen de ziel geoordeeld zou worden en niet ook het lichaam, dan zou dat niet rechtvaardig zijn. Immers, niet de ziel op zichzelf, maar de hele mens heeft alles in dit leven gedaan ("Over de opstanding der doden", XX). Hoewel het opstandingslichaam een onvergankelijk en bevrijd lichaam zal zijn, is het volgens de kerkvaders wel een echt lichaam, compleet met tanden, haar en baard. En wanneer dan die doorluchte dag aanbreekt, zal de ziel weer met het lichaam verenigd worden en zullen de groepen en verkorenen ingaan in de vreugde huns Heeren.

(wordt vervolgd)

Sneek

'Je kunt daar ouderling Cornet steunen', zei iemand toen M. den Boer in de Christelijke Gereformeerde Kerk van Sneek tot diaken werd gekozen. Uiteindelijk gingen beide ambtsdragers echter over naar de Gereformeerde Gemeenten.

L. Vogelaar,
Scherpenzeel

Diaken Den Boer kwam uit Mori-aanshoofd op Schouwen-Duiveland en behoorde tot de Christelijke Gereformeerde Kerk in Zierikzee. Na de watersnood van 1953 werd hij matroos, totdat Urkers hem aan een baan als sleepbootkapitein hielpen. Toen hij trouwde met een meisje uit de Gereformeerde Gemeente in Lemmer, kocht hij een oliehandel in Sneek. 'Toen we de Christelijke Gereformeerde Kerk uit verontrusting over de koers verlieten, kostte me dat klanten en vrienden, maar ik kreeg er anderen voor terug.'

Zwerftocht

Ouderling T.A. Cornet (1922-1998) stamde uit een Werkendams schippersgeslacht, maar was opgegroeid in Rotterdam. Hij behoorde tot de Christelijke Gereformeerde Kerk in Rotterdam-West. Die was in 1943 vacant geraakt toen ds. K. Groen plotseling overleed. Op de jeugdvereniging ontmoette Cornet een dochter van ds. Groen. Ze trouwden in 1947. Cornet kocht een overslagbedrijf voor zand en grind in Leeuwarden en breidde het uit. Op een van zijn schepen was hij zelf kapitein en daardoor was hij doordeweeks van huis. In de Christelijke Gereformeerde Kerk van Sneek werd hij ouderling. Met grote

betrokkenheid gaf hij les aan de kinderen op de zondagsschool. In een verpleeghuis hield hij weeksluitingen. Het kerkelijk werk had de liefde van zijn hart. Over de prediking en het kerkenraadsbeleid voelde hij zich echter steeds meer bezwaard. 'Nadat we die gemeente verlieten, zijn we gaan zwerven', zegt de oudste van zijn twee dochters. 'We gingen 's zondags naar de Christelijke Gereformeerde Kerk op Urk en waren tussen de diensten dan bij ds. H. van Leeuwen. We kerkten ook een tijdje in Drachten, waar mijn oom ds. H. Groen predikant was geweest. Daarna werden we lid van de Gereformeerde Gemeente van Oudemirdum. Na enige tijd begonnen de diensten in Sneek.'

Drie ambtsdragers

Daarvoor werd de Mennozaal aan de Harinxmakade gehuurd. Het was de aanbouw aan de achterkant van de Doopsgezinde Kerk. Die gemeente hield 's morgens kerk, waarna de Gereformeerde Gemeente 's middags en 's avonds diensten kon houden.

Den Boer en Cornet gingen op 30 september 1969 naar de classisvergadering in Kampen en kregen toestemming een afdeling te stichten. Op 10 oktober werden ambtsdragers gekozen. In de Mennozaal bevestigde ds. G. Mouw

sr. uit Oudemirdum op 24 oktober 1969 T.A. Cornet en J. van Wageningen tot ouderling en M. den Boer tot diaken. Aan het begin van de dienst werd Psalm 66:2 gezongen: 'Al 't aardrijk smeeke' U, neergebogen...'. De predikant sprak over Openbaring 3:8 en zei: 'Zie dan niet op het klein getal, maar zie alleen op de Heere'. Het verslag in De Saambinder meldde: 'Velen uit Oudemirdum, Lemmer, Akkrum, Drachten en Marknesse waren aanwezig'.

Schippers

Er kwamen enkele tientallen mensen naar de diensten. Voor een nis stond een kathedraal op een voetstuk. Daar las Cornet eenmaal per zondag een preek en Van Wageningen in de andere dienst. Sommigen kwamen trouw, maar werden geen lid. H. van Drie bijvoorbeeld, die elke zondag tweemaal op het orgel speelde. 'En ook een glazenwasser die de oude psalmen zo mooi vond', herinnert Den Boer zich. 'Het oude echtpaar Dijkstra en de dames Vlietstra en De Vries kerkten bij ons, het echtpaar Van Eijk, de familie Louws uit Middelburg en een jong stel uit Rotterdam. Er kwamen ook schippers die in Sneek in de haven lagen: Aarnoudse, Hollebrandse, Remijn, Van Utrecht'. Den Boer was penningmeester, later ook scriba. 'En een enkele keer organist, als Van Drie er niet was. M'n dochter speelde ook weleens'. Ouderling Van Wageningen gaf in zijn huiskamer catechisatie aan de kinderen van L. Venema. De ene week over de Catechismus, de andere over een Bijbelse geschiedenis.

Geen eigen kerk

De drie ambtsdragers overlegden soms samen, bij diaken Den Boer thuis. De vergaderingen in Oudemirdum woonden ze niet bij. Er kwam in Sneek een pakhuisje te koop. 'Een architect uit Zeeland tekende en rekende: voor 40.000 gulden kon er een kerkje van gemaakt worden. Slechts de helft van de leden was ervoor, dus het ging niet door', vertelt Van Wageningen. Toen er verschil van mening ontstond over het lezen van preken van buiten het kerkverband, legde Van Wageningen zijn ambt neer. 'Jammer dat er toen niet bemiddeld is', zegt hij nu. 'Het had wel opgelost kunnen worden en dan zou ik niet uit Sneek zijn weggegaan. Ik heb er jarenlang verdriet van gehad'. Hij verhuisde naar Kockengen. In de Hervormde Kerk was hij later ouderling in Kampen en Ede.

(wordt vervolgd)

Diensten in de Mennozaal, de aanbouw achter de doopsgezinde kerk.

Schepping en evolutie in één verhaal [2]

ds. J.M.D. de Heer,
Middelburg

Het boek "Oer" is een veel verkochte publicatie waarin de Bijbelse geschiedenissen in harmonie zijn gebracht met de evolutietheorie. Wat betekent dit voor de Bijbel zelf? Aan het begin van het vorige artikel noemden we het woord onthutsend. Dat willen we nu uitleggen.

Het aanvaarden van evolutie en het invlechten daarvan in de Bijbelse geschiedenis is een doodlopende weg.

Jongeren die met de evolutietheorie in aanraking komen, hebben het niet gemakkelijk. Het staat voor de wetenschap als een paal boven water dat er een oerknal was, dat er miljarden jaren voorbijgingen, dat het leven zich stap voor stap ontwikkelde. In duizenden publicaties over het ontstaan van de wereld speelt Genesis 1 geen enkele rol.

Valt dit te combineren met de Bijbel? Ja, is het antwoord van de drie auteurs van "Oer". We gaan nu na wat van het Bijbelse getuigenis overblijft als we hun pad bewandelen. We nemen er goede notitie van dat de auteurs hun boek presenteren als een vertelling hoe het gegaan kán zijn. Maar ook met die beperking blijft de vraag staan wat overblijft van kernzaken van Gods Woord.

Schepping en val

Wat blijft er over van de schepping, zoals God die openbaart in Genesis 1? Hoofdstuk na hoofdstuk in "Oer" gaat over miljarden jaren van evolutie, zonder dat er

herkenning is vanuit de Bijbel. De auteurs weven het geloof in de Schepper in deze hoofdstukken in. Maar, schrap je deze passages, dan blijft er een boeiend boek over. Seculiere wetenschappers kunnen dat zo aanvaarden.

Wat blijft er over van het 'zeer goed' uit Genesis 1:31? Verschillende keren lezen we dat evolutie een proces is waarin dood en verderf continu aanwezig zijn. Schokkend is de uitspraak dat de mensheid, voordat God twee mensen aansprak, zón en maan als goden vereerden. 'Hij vindt het niet erg, hij is er niet boos over dat we zo onwetend waren', zegt de man dan tegen zijn vrouw. Onthutsend!

Ik kan niet zien hoe Romeinen 5:12 in harmonie te brengen is met hoe "Oer" schrijft over schepping en zondeval. Was de zondeval moed- en vrijwillig? In "Oer" lees ik: 'De mensen hebben niets in de gaten gehad. Ze zijn zonder dat ze het beseften naar de kant van de tegenstander overgelopen'. En zelfs de Schepper schijnt overvallen te zijn door de zondeval... (blz. 75).

Christus

Wat blijft er in "Oer" over van Christus' geboorte, sterven, van Zijn Borgwerk? Het is pijnlijk om te schrijven, maar de helderheid van het Bijbelse getuigenis heb ik zeer gemist in de hoofdstukken over de Zaligmaker. Het is een tamelijk vaag verhaal geworden. Van de hemelvaart blijft over dat na een snel opkomende mist de wolken braken en Petrus en Johannes plotseling de Heere Jezus niet meer zagen. Toe nou! Wat blijft er over van de kern van het geloof, de rechtvaardiging van de goddeloze? Ik heb er heel weinig, eigenlijk vrijwel niets over gelezen. 'Ik ervaar een diep gevoel van betekenis, van de zin van het leven. Ik geloof dat we hier niet zomaar zijn', zo horen we ergens aan het einde een belijdenis van het geloof in God. 'Ik ervaar de aanwezigheid van God in mijn leven'. Dat is het dan zo'n beetje.

Bij dit alles heb ik me verschillende keren gestoten aan algemeen, soms plat taalgebruik over heilige zaken. Ook daardoor is er heel wat 'pit en merg' uit de Bijbel zoekgeraakt en zijn er naar mijn overtuiging Bijbels-theologische vergissingen gemaakt. Jezus' kruiswoord luidde 'Het is volbracht' en niet 'Mijn werk is klaar!'

Nuttig

Het lukt me niet om tot een andere conclusie te komen dan dat "Oer" een arm boek is. In een bepaald opzicht is het nuttig dat het verschijnt. Het valt echt niet mee om argumenten van de evolutietheorie te weerleggen. De meesten, onder wie ik, hebben daar veel en veel te weinig vakkennis voor. Maar, met "Oer" wordt ineens duidelijk wat de gevolgen zijn van de combinatie evolutie en geloof. Met dit boek weten we eigenlijk genoeg. Het aanvaarden van evolutie en het invlechten daarvan in de Bijbelse geschiedenis zie ik als een doodlopende weg. Waarmee ik geen persoonlijk oordeel over de auteurs wil vellen.

Ik adviseer jongeren die in aanraking komen met de evolutietheorie om dit boek te lezen. Lees vooral grondig de Bijbel, leg hem naast "Oer" en je weet welke risico's je loopt en wat je kwijt kunt raken van het Bijbelse getuigenis. Dat laatste is natuurlijk niet de bedoeling van de auteurs. Maar, het is wel een vrucht van een boek dat ze met overtuiging hebben gepubliceerd.

N.a.v. Corien Oranje, Cees Dekker, Gijsbert van den Brink, "Oer. Het grote verhaal van nul tot nu", uitg. Ark Media; 160 blz.; € 14,99.

(slot)

Eenzaamheid binnen de kerk

Van 1 tot 8 oktober is het de Week tegen Eenzaamheid.

Toen ze overleden was, vonden ze vier kaarten op de schoorsteenmantel. De een nog meer vergeeld dan de ander. Kerstkaarten van een verre nicht, het enige teken van sociale verbinding. Een kaart uit 2019, één uit 2018, één uit 2017 en één uit 2016... Het illustreert een op een schoorsteenmantel gerangschikte tragedie van de eenzame mens.

Arthur Alderliesten, manager Vriendennetwerk Agathos

Eenzaamheid wordt een van de grootste problemen van onze tijd genoemd. Het is daarom goed dat er in de Week tegen Eenzaamheid (1 tot en met 8 oktober) extra aandacht voor is. Waarom is eenzaamheid een probleem? Hoe groot is het probleem en wat betekent dit voor de kerk?

Veel Nederlanders voelen zich soms of vaak eenzaam: 43 procent van de volwassen bevolking ervaart dit gevoel en bij 10 procent is sprake van sterke eenzaamheid. Deze mensen geven aan zich in de steek gelaten te voelen, niet bij vrienden terecht te kunnen wanneer zij daar behoefte aan hebben, weinig tot geen mensen te hebben die ze vertrouwen, met wie ze zich nauw verbonden voelen of op wie ze terug kunnen vallen bij narigheid.

Eenzaamheid komt vooral voor onder jongeren en ouderen. Het is nodig om aandacht te hebben voor de problematiek van eenzaamheid onder jongeren. Maar dit artikel zoomt in op ouderen. Van de 75-plussers kent meer dan de helft gevoelens van eenzaamheid. Dat gaat over ruim 700.000 eenzame ouderen. In 2030 kunnen dit er 1,1 miljoen zijn. Dat is zorgwekkend, omdat eenzaamheid niet symptomatisch is - zoals lang is gedacht -, maar werkelijk lijden, pijn en ziekte betekent.

Sociaal geïsoleerd

Van eenzaamheid word je ziek. Het veroorzaakt stress en als gevolg daarvan een reeks aan veelvoorkomende chronische ziektes, zoals stofwisselingsstoornissen, vaatziekten (hartinfarcten) en longziekten. Bovendien heeft iemand die in hoge mate sociaal geïsoleerd leeft een twee tot drie keer zo hoog risico om binnen een bepaald tijdsbestek te overlijden dan iemand die veel en goede sociale contacten heeft. De negatieve effecten van eenzaamheid en sociaal isolement op gezondheid en levensverwachting zijn groter dan andere risicofactoren als luchtvervuiling, gebrek aan beweging, gebrekkige voeding, overgewicht of roken en zwaar alcoholgebruik. Eenzaamheid speelt daarnaast een rol in veel verhalen bij 'voltooid leven'. Eenzaamheid lijkt direct verband te houden met het gevoel er niet meer toe te doen, geen zinvol en erkend leven te leiden. En dat kan leiden tot de gedachte van een 'voltooid leven' en de wens om te sterven. Bijbelse zingeving blijkt een belangrijk aspect te zijn om eenzaamheid te voorkomen en te verminderen.

De kerk

Ouderen horen erbij. Bij de samenleving, maar zeker ook bij de kerk waarvan we met Paulus belijden dat deze het lichaam

van Christus is. Daarom vijf opmerkingen over de rol van de kerk en eenzaamheid.

1. God plaatst mensen soms in de eenzaamheid, zodat ze zich (opnieuw) tot Hem wenden. Maar deze geestelijke bedoeling van God neemt niet weg dat het een sociaal probleem is.
2. Met Ledeboer zingen we: 'Wie Jezus heeft, die heeft genoeg'. Dat wordt nogal eens toegepast op eenzaamheid. Een nauwe omgang met God kan eenzaamheid in de kern van je bestaan zeker verzachten of zelfs wegnemen. Laten we dit niet vergeten! Maar wordt daarmee voldoende onderkend dat eenzaamheid een sociaal probleem en werkelijk lijden is? Hulp aan iemand met depressieve stemmingen beperken we niet door een bundel met geestelijke liederen in de hand te drukken. Eenzaamheid vraagt om meer dan alleen een pastorale benadering.
3. Veelzeggend is Psalm 68:7, waar we lezen dat het God het is 'Die eenzamen in een huisgezin zet'. God heeft eenzamen binnen de kring, het 'gezin' van samenleving en kerk, geplaatst. God legt dus extra verantwoordelijkheid voor eenzamen op de schouders van mensen die leven in een samenlevingsverband. Dat geldt in de eerste plaats voor de kerk, de plaats waar de christelijke hoop wordt verbonden aan elkaar liefhebben en het doen van goede werken (Hebr. 10:23-24). Naast de aandacht voor het met-elkaar en voor-elkaar zijn, mag er dan ook liefde, moed en creativiteit zijn om met elkaar de eenzaamheid buiten de kerk aan te pakken (1 Thess. 3:12; 5:15).
4. Vermoedt de kerkenraad eenzaamheid? Breng deze ouderen in contact met andere (eenzame) ouderen of juist met jongeren. Het kan helpen om concreet na te denken over eenzaamheid en het doorbreken ervan, bijvoorbeeld aan de hand van het werkboek "Stop eenzaamheid zelf" van Agathos (zie www.stop-eenzaamheidzelf.nl).
5. Verbind als kerk jongere met oudere generaties. Leer van ouderen, nodig hen uit om hun levensverhaal te delen. Een bijzondere lijn om aandacht voor te hebben, is dat God juist door de geslachten heen werkt. Generatie-overstijgende verbindingen tussen jongeren en ouderen kunnen antwoorden zijn op zingevingsvragen van ouderen. En tot zegen voor jongere generaties.

Wat is binnenkort het verhaal van de schoorsteenmantels van de ouderen bij u uit de kerk?

De werkelijkheid van hemel én hel prediken

Petra Hooglander-
Bijvank, Gouda

Er geloven meer christenen in de hemel dan in de hel. Over de hel wordt steeds minder gepreekt. Toch is het van het grootste belang dat niet alleen de hemel, maar ook de hel in de prediking aan de orde komt.

Over beide onderwerpen sprak ds. J.J. van Eckevelde vrijdag 11 september tijdens de zomerconferentie in Gouda, waar zo'n 180 studenten aanwezig waren. Nog eens 140 mensen volgden de avond via een livestream. De coronamaatregelen zorgden voor een anders georganiseerde bijeenkomst: een kerk in plaats van een zaal, met afstand, geen overnachting, een korte zitpauze, geen bespreking in groepjes. De emeritus-predikant uit Zeist schetste verschillende moderne ideeën over de hel: men vindt een eeuwige straf onverenigbaar met een liefdevolle God, onrechtvaardig en zinloos. De hel zou tijdelijk zijn, een groot 'niets' inhouden, of gewoon niet bestaan.

Worm en vuur

De Bijbel gebruikt voor de hel verschillende woorden. Het Hebreeuwse woord *she'ol* in het Oude Testament betekent 'plaats van de doden' en wordt dan ook wel vertaald als 'het graf'. Waar dit woord in verband met de goddelozen wordt gebruikt, kiest de Statenvertaling voor 'hel'. Ook het Nieuwtestamentische woord

Spreken over de hel moet samengaan met spreken over het lijden van Christus.

hades heeft die betekenis, zoals in Openbaring (de opgestane Christus heeft de sleutel van de hel (*hades*) en van de dood) en in Lukas 16 (de plaats waar de rijke man zijn ogen opslaat). Een tweede woord, het aangrijpende *gehenna*, is afgeleid van het dal van Hinnom, waar kinderen in het vuur geofferd werden aan Moloch. Ds. Van Eckevelde noemde drie Bijbelse voorstellingen van de hel: onuitblusbaar vuur (namelijk van Gods toorn over de zonde), de worm die niet sterft (het geweten) en de buitenste duisternis (de scheiding/crisis van God). Dit alles wijst er volgens hem op dat de hel niet alleen een situatie, maar ook een locatie is waar een eeuwige straf gedragen wordt.

God alles en in allen

Tegen de donkerheid van de hel schittert het tegenovergestelde, de heerlijkheid

van de hemel. In dit verworven paradijs is God, daar is Zijn liefde. Daar zullen we Hem loven, in gemeenschap met Christus leven en nooit meer zondigen. Daar zal God alles zijn en in allen. 'Zou jij je daar thuis voelen?' vroeg de predikant. In de evangelieprediking moet de volle raad Gods naar voren komen, zowel de heerlijkheid van de hemel als de realiteit van de hel, benadrukte ds. Van Eckevelde. Omdat Paulus de schrik des Heeren kende, preekte hij. De werkelijkheid van de hel geeft de oproep tot bekering de noodzakelijke klem en diepte.

Niemand heeft zo indringend over de hel gesproken als juist Christus, om Zijn hoorders wakker te schudden, opdat we tot Hem zouden vluchten. Spreken over de hel moet samengaan met spreken over het lijden van Christus. Hij moest immers Zelf op Golgotha de verschrikkingen van de hel in om voor de Zijnen de weg naar de hemel te openen. Deze twee wegen zijn de hele kerkgeschiedenis door gepreekt.

Als voorbeeld van rijk gezegende preken noemde de spreker die van Christopher Love over de schrikkelijkheid van de hel (Matth. 10:28b) en de beroemde preek van Jonathan Edwards over Deuteronomium 32:35, die het begin vormde van de 'Great Awakening', een opwekking in Noord-Amerika.

Voorstelling te boven

Tijdens de plenaire bespreking werden veel vragen gesteld over het wezen van hel, hemel en de nieuwe aarde. Ds. Van Eckevelde: 'De eeuwigheid zal een werkelijkheid zijn die onze voorstelling te boven gaat. In Openbaring wordt over onuitsprekelijke dingen gesproken, wij zullen het met mensenwoorden moeten doen'. Als voorbeeld van 'de hel op aarde' sprak de predikant over J. Overduin's 'Hel en hemel van Dachau' en over 'de hel van Putten', met het advies daar eens over te lezen. Een stelling ging in op het noemen van de hel in een evangelisatiegesprek. Iemand merkte op dat de volgorde belangrijk is. Een andere reactie: 'Christus aanbieden zonder over de hel te spreken, is een pleister geven zonder dat iemand gewond is'. Ds. Van Eckevelde: 'Zoek een moment om Christus ter sprake te brengen, Die in de hel neerdaalde omdat wij de hel verdiend hebben. Als wij onze buurman en buurvrouw zomaar verloren laten gaan, is het de vraag of wij zelf wel in de hemel en de hel geloven.'

Leestips: www.werkgroepstudenten.nl/zomerconferentie-2020

In Gouda werd op vrijdag 11 september de zomerconferentie voor studerenden gehouden.

Samen werken aan verbinding

Teuni Boer,
maatschappelijk
werker, systeem-
therapeut

Bij de Vluchtheuvel komen we in aanraking met een grote diversiteit aan hulpvragen bij aanmelding: opvoedingsvragen, relatieproblemen, depressieve klachten, burn-outklachten, vragen op gebied van seksualiteit, rouw- en verlieservaringen, enzovoorts. Deze problemen zijn er altijd al geweest.

We zien het in de Bijbel, al direct na de zondeval in de verwijdering tussen Adam en Eva. Door Gods goedheid zien we in de Bijbel ook hoe de Heere Zelf in Christus omziet naar mensen in de nood van hun bestaan. Hij ziet en peilt de nood van het dagelijks leven. In het licht van de eeuwigheid. In afhankelijkheid van de Heere mogen wij de middelen gebruiken. Dat is soms al een grote stap: hulp vragen aan anderen. Het is evenwel persoonlijk verantwoordelijkheid nemen om problemen onder ogen te zien en de bereidheid tonen om er aan te werken. Hoe gaan we daarmee om in de praktijk? Eerst zomaar twee voorbeelden.

'Hilda is een 55-jarige vrouw. Ze tobt met toenemende klachten van uitputting. Hilda begrijpt niet goed dat ze zich nu zo voelt. Ze heeft het goed met haar man en kinderen. Hilda heeft zich altijd heel verantwoordelijk gevoeld. Gevoelens van tekortschieten en falen lopen als een rode draad door haar leven. Klachten van onzekerheid en angst liggen op de loer en versterken haar diepe gevoel van 'niet oké zijn.'

'Onze vijfjarige dochter Leah kan heel erg boos worden, 'zomaar', uit het niets. Ze gaat dan helemaal door het lint. Ze zegt vaak dat we toch niet van haar houden. Ze is zo anders dan haar twee oudere zussen. Ook op school loopt het niet lekker. Wat kan er met haar aan de hand zijn en hoe kan ze geholpen worden?'

Verbinden en versterken

In dit artikel ga ik vooral in op de mogelijkheid van gezins- of systeemgericht werken. Problemen en klachten worden gezien vanuit de samenhang en de context. Moeite uit het verleden kan ongemerkt doorwerken in het hier en nu en zo ook van invloed zijn op de toekomst. Mensen staan in contact met elkaar en beïnvloeden elkaar voortdurend.

In de gesprekken wordt verbindend gewerkt. De nadruk kan liggen op het veranderen van de omgang met elkaar (interactiepatronen), of op de manier waarop tegen het probleem wordt aangekeken (betekenisgeving). Samen met cliënten worden hun zorgen onderzocht en wat hen tot hiertoe geholpen heeft om er mee om te gaan. We zoeken naar krachten en

mogelijkheden en gaan na wie er het best bij de hulpverlening betrokken kunnen worden. Zo kan onder Gods onmisbare zegen ruimte ontstaan voor nieuwe hoopvolle perspectieven. Wat kan deze insteek betekenen in de genoemde praktijkvoorbeelden?

Hilda is opgegroeid als oudste dochter van vijf kinderen. Moeder was veel ziek. Hilda ontwikkelde een groot verantwoordelijkheidsgevoel en leerde om te zorgen voor anderen. Stilstaan bij eigen gevoelens en behoeften en voor zichzelf zorgen blijkt moeilijk. Haar ouders lijken haar zorg niet opgemerkt te hebben en hebben haar geen erkenning kunnen geven. Nu is dat niet meer mogelijk. Hilda wordt geconfronteerd met haar eigen eenzame worsteling van vroeger - de zwaarte van de zorg voor het gezin, terwijl ze zelf nog maar een kind was! Hilda wordt uitgenodigd om dit uit te werken, om het voldoende te kunnen afronden. Ze besluit als eerste om hiervoor met twee zussen in gesprek te gaan. Haar kinderen merken verandering op. Hilda durft hun steun ontvangen. Een helende ervaring!

Moeite uit het verleden kan ongemerkt doorwerken in het hier en nu en zo ook van invloed zijn op de toekomst.

De ouders van Leah observeren haar zorgvuldig. Leah is een temperamentvol meisje, die graag stoere dingen doet. Ze roept snel negatieve reactie op en steeds is er onrust. Leah heeft een stoere buitenkant, maar daaronder zit een kwetsbaar, bang en onzeker meisje. Ouders leren hun dochter beter kennen en leren af te stemmen op haar behoefte aan duidelijkheid, persoonlijke bevestiging en steun. Ouders zien een 'andere' Leah, die haar eigen plekje heeft in het gezin.

Deze gezins- en systeemgerichte benadering biedt veel mogelijkheden. Kleine veranderingen kunnen net het verschil maken. Denkt u hulp nodig te hebben? Wacht dan niet te lang. Het kan altijd de moeite waard zijn om een oriënterend gesprek aan te vragen en de mogelijkheden te onderzoeken.

Reacties aan:
tboer@stichtingdevluchtheuvel.nl
tel. 0113-213098

Boekennieuws

"Ten dienste van het Woord. Gedachten over leren en leven in de gemeente", ds. P. Mulder, uitg. Den Hertog; 184 blz., € 17,50.

Ten dienste van het Woord. Gedachten over leren en leven in de gemeente

Ter gelegenheid van zijn afscheid als rector van de Theologische School verscheen een boek waarin vele artikelen die ds. P. Mulder in de loop van de tijd heeft geschreven, zijn samengebracht. De eerste artikelen gaan over de prediking en over de dienaren van het Woord. Die passen bij de titel van het boek. Dat geldt ook voor de andere hoofdstukken. Ook de artikelen over onderwijs roepen op tot onderwijs vanuit het Woord, zowel het catechetisch als het schoolonderwijs. Het is van levensbelang dat het Woord klinkt, in de kerk, in het gezin, en bij gelegenheden op school. In niet mindere mate krijgt de titel van het boek inhoud in de hoofdstukken waarin artikelen van kerkrechtelijke aard zijn opgenomen. Ook in de kerk gaat het allereerst over het Woord. Ook in de ambtelijke dienst en in de toepassing van het kerkrecht.

Onze geliefde broeder heeft ons in dit boek veel te bieden. De inhoud is niet alleen principiële bezinnend, maar ook praktisch. Niet alleen voor ambtsdragers, maar ook voor gemeenteleden. Door de voortdurende aandacht voor de prediking is het goed dat de auteur erop wijst dat, als we het over de prediking hebben, het niet gaat over iets menselijks, maar over de verkondiging van Gods Woord. Ook bij het onderwijs gaat het om het leven voor het

aangezicht des Heeren. Dat moet voor onderwijzend personeel, leerlingen en ook ouders richtsnoer zijn. Veel kunnen we leren over de ambten en over de toepassing van het kerkrecht. De praktische richtlijnen kunnen voor gemeenteleden en ambtsdragers wegwijzers zijn om daarmee op een wijze om te gaan dat het is ten dienste van het Woord.

In een 'Ten geleide' geeft de zoon van de auteur, ds. G.W.S. Mulder, een dwarsdoorsnede van het predikantschap en docentschap van zijn vader. Ds. J.M.D. de Heer beschrijft in een 'Een woord van afscheid, een broederlijke terugblik' een typering van de medebroeders in de omgang met ds. Mulder. Ik wens het boek in de handen van jong en oud.

ds. W. Silfhout, Capelle aan den IJssel

"Namen en feiten" (lesmethode voor Bijbelkennis), bestellen via de webwinkel van Driestar-educatief; € 8,95 per deel.

Namen en feiten

Veel ouders die een reformatorische school hebben bezocht, kennen de methode Namen en Feiten. Deze bestaat al heel veel jaren en wordt gebruikt vanaf groep 5 (of vóór 1985, vanaf klas 3). Het is een methode die niet alleen gericht is op het verkrijgen van Bijbelkennis, maar ook op het verwerken van die Bijbelkennis. Leerlingen in de bovenbouw van de basisschool moeten de antwoorden zelf in de Bijbel opzoeken. Zeer veel leerkrachten hebben met de methode gewerkt. De methode is vele malen herdrukt en uitgegeven. De laatste jaren waren er alleen reprints via Driestar-educatief te verkrijgen.

Op initiatief van A. Romijn, schoolleider van de Eben-Haëzerschool in Oud-Beijerland, is de methode nu vernieuwd. Het herkenbare stramien van Namen en Feiten werd als zeer waardevol geacht: vragen en antwoorden en het elke week leren van een Bijbeltekst. Het doel van deze methode is altijd geweest om kinderen Bijbelkennis bij te brengen. Het uit het hoofd leren is voor veel (jonge) kinderen niet moeilijk en gaat hen meestal gemakkelijk af. In de nieuwe versie zijn sommige onderdelen weggelaten. Dit doet geen afbreuk aan het geheel, want daardoor kwam er ruimte voor een toepassingsvraag. Tevens is er aandacht besteed aan de verschillende niveaus van de kinderen. Voor de scholen die deze methode

al gebruikten, is het zeker een verbetering. Andere scholen gebruiken mogelijk een andere methode voor Bijbelse Geschiedenis en daarin is het oefenen van Bijbelkennis ook vaak een onderdeel. Namen en Feiten kan ook naast een andere methode gebruikt worden. Het is belangrijk om het oefenen van Bijbelkennis blijvend te stimuleren, vooral ook op een leeftijd wanneer dat nog gemakkelijk gaat.

Het is de wens van de herzieners dat uiteindelijk door het leren van de lesjes en de Bijbelteksten de kinderen de Heere leren kennen. Dat wil de Werkgroep Onderwijs van harte onderstrepen. Het gebruik - op school en thuis - beveelt de Werkgroep van harte aan.

Werkgroep Onderwijs van het deputaatschap KGJO
reactie naar p.kieviet@versluijsschool.nl

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Barendrecht,
ds. J.M.D. de Heer te Middelburg-Centrum;
Te Berkenwoude,
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht;
Te Capelle aan den IJssel-West,
ds. A. Schot te Nunspeet;
Te Kapelle-Biezelinge,
ds. H. Brons te Vlaardingen;
Te Oostkapelle,
ds. C. van Ruitenburg te Krimpen a/d IJssel;
Te Woerden,
ds. M. Joosse te Ede.

Bedankt:

Voor Grand Rapids-Covell Avenue (Michigan, VS),
ds. H. Hofman te Kalamazoo (Michigan, VS);
Voor Oudemirdum,
ds. P. Mulder te Tricht-Geldermalsen.

DS. SCHREUDER VOORZITTER CURATORIUM

Tijdens de vergadering van het curatorium op maandag 21 september is ds. A. Schreuder gekozen als voorzitter van het curatorium van de Theologische School. Hij volgt hiermee ds. J.J. van Eckeveld op. Als curatoren wensen we onze broeder uit Beekbergen van harte toe wat voor deze verantwoordelijke functie nodig is: voorzichtigheid, bedachtzaamheid, wijsheid met Goddelijk licht bestraald en een bewogen hart met de schare.

Namens het curatorium,
ds. G.J.N. Moens, secretaris

DOVENDIENST TE WOERDEN

Op zaterdag 3 oktober gaat ds. W. Harinck voor in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden. Deze dienst wordt gehouden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Woerden (Oudelandseweg 50) en begint om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

VERSLAG VERGADERING CLASSIS RIJSSSEN 11 SEPTEMBER 2020

Ds. C.A. van Dieren opent de vergadering op de gebruikelijke wijze. Hij memoreert onder meer de komst van ds. P.D. den Haan naar de gemeente Rijssen-West, het overlijden van ds. J.M. Kleppe, het ambtsjubileum van ds. J. Karels en het aanstaande huwelijk van ds. A. Schreuder.

De gemeenten blijken wettig vertegenwoordigd te zijn door zes predikanten, vijftien ouderlingen en drie diakenen. De diakenen krijgen keurstem. Het moderamen wordt als volgt samengesteld: Preses: ds. A.A. Brugge, assessoren: ds. R.A.M. Visser en ds. C.A. van Dieren, 1^e scriba: K.H. de Heer, 2^e scriba: F. van Toor, quaestor: Z. Klaasse.

De notulen van de classisvergadering van 7 februari 2020 en van de classis contracta van 28 februari 2020 worden goedgekeurd en vastgesteld. Besloten wordt het samenstellen van een classicale voorbereidingscommissie te agenderen voor de komende februarivergadering. Een voorstel met de gewijzigde consulentschappen wordt goedgekeurd. Zo mogelijk worden de kerkvisitaties

dit jaar afgerond. Op de komende classisvergadering worden de verslagen besproken. Gesproken wordt over de classicale bijeenkomst rond DKO en appelregeling. Aangegeven wordt dat het deputaatschap Vertegenwoordiging en Voorlichting pas na deze bijeenkomsten groen licht kan geven. In deze tijd van zorgen rond het coronavirus is veel onzeker; ieder make daarin zelf zijn afweging.

De gemeente Rijssen-Zuid stelt voor dat de evangelisatiepost Emmen voortaan zal vallen onder een classicale evangelisatiecommissie, zoals elders ook gebeurt. Na bespreking wordt op voorstel van het moderamen besloten dat Rijssen-Zuid dit eerst voorlegt aan het deputaatschap Evangelisatie, waar-

NAJAARSCOLLECTE DIACONAAL ZENDINGSWERK 2020

Het is een belangrijk onderdeel van het gereformeerd belijden dat Gods Woord alle terreinen van het leven dient te beslaan. Daarom is reformatorisch onderwijs ook zo belangrijk. Zo gaat ook in de schoolbanken in vervulling wat we lezen in Spreuken 22 vers 6: 'Leer den jongen de eerste beginselen naar den eis zijns wags; als hij ook oud zal geworden zijn, zal hij daarvan niet afwijken.'

Dit is in het Izi-gebied in Nigeria niet anders dan in Nederland. In het zendingswerk dat namens de Gereformeerde Gemeenten hier sinds 1974 wordt verricht, is altijd veel aandacht geweest voor onderwijs. De Nigeria Reformed Church (NRC), de zusterkerk die in 1988 werd geïnstitueerd, heeft deze verantwoordelijkheid overgenomen en verder vormgegeven. Zo werd de reformatorische John Calvin School opgericht. De school biedt kwalitatief goed onderwijs en doet dat nadrukkelijk op reformatorische grondslag. Een groot deel van de jongeren is als dooplid verbonden aan de NRC. In de week- en dagopeningen, maar ook in de lessen gaat het Woord van God open.

Omdat veel leerlingen uit arme gezinnen komen, kan de school veel noodzakelijke lesmiddelen niet bekostigen uit het schoolgeld. Daarom is structureel financiële steun uit Nederland nodig. Komend jaar zal op de John Calvin School ook geïnvesteerd worden in het opzetten van vakonderwijs. Momenteel trekken veel jongeren naar de stad, in de hoop op een kantoorbaan, maar het risico op werkloosheid en losbandigheid is daar groot. Door het vakonderwijs kunnen ze in hun eigen omgeving een praktische baan krijgen of een bedrijfje opzetten.

Een belangrijk deel van de opbrengst van de diaconale najaarscollecte zal aan dit doel worden besteed. Met Paulus mogen we u oproepen dat uw overvloed mag zijn om hun gebrek te vervullen (2 Kor. 8:14). We zien er naar uit dat de school reformatorisch onderwijs mag blijven verstrekken aan de jeugd van de Nigeria Reformed Church. Daarom roepen we ook op om in de ambtelijke en persoonlijke gebeden de docenten en leerlingen te gedenken.

Van harte bevelen we de diaconale najaarscollecte in uw milddadigheid aan. U kunt uw bijdrage leveren wanneer hiervoor gecollecteerd wordt in uw gemeente. U kunt ook rechtstreeks doneren aan BN of ZGG onder vermelding van 'najaarscollecte 2020'. Ook vragen we u om gebed. Zonder Gods zegen zijn onze inspanningen vruchteloos. Maar als de Heere het werk zegent, zal rijke vrucht volgen.

Bijzondere Noden en Zending Gereformeerde Gemeenten

na een commissie deze mogelijkheid verder onderzoekt en op de volgende classisvergadering met een voorstel komt. Het moderamen krijgt toestemming een mandaat op te stellen voor deze commissie.

Volgens het driejarig aftredingsrooster treedt de quaestor af. In een schriftelijke stemming wordt Z. Klaasse met meerderheid van stemmen herkozen. Hij aanvaardt zijn verkiezing en benoeming. De vergadering gaat akkoord met een gevraagde bijdrage van € 1,00 per lid en dooplid. Tijdens de rondvraag wordt een informatieve vraag gesteld over het moderamenoverleg. De gemeente Beekbergen wordt aangewezen om de volgende classisvergadering bijeen te roepen. De datum is vrijdag 5 februari 2021 in Rijssen. De preses vraagt ouderling J.G.J. Pitlo van de roepende kerk Arnhem te eindigen.

F. van Toor, scriba

RECTIFICATIE

In het verslag van de vergadering van de classis Kampen van 6 juli werd abusievelijk melding gemaakt van de bespreking van een rapport van Helpende Handen. Dat moet zijn: van de Vluchtheuvel. Ook is vergeten te vermelden dat het consultantschap van Oudemirdum berust bij ds. D.W. Tuinier.

BEVESTIGING EN INTREDE DS. P.C. VLOT TE KRABBENDIJK

Na een vacante periode van twee jaar ontving de gemeente van Krabbendijke op woensdag 23 september weer een eigen herder en leraar in de persoon van ds. P.C. Vlot. 's Middags werd kandidaat Vlot door zijn schoonvader, ds. W.J. Karels, bevestigd tot predikant. Hij sprak over 2 Timótheüs 2:1:

'Gij dan, mijn zoon, word gesterkt in de genade, die in Christus Jezus is.' Het thema van de preek luidde: Paulus' raad aan Timótheüs. Achtereenvolgens werd stilgestaan bij: een liefdevolle aanspraak; een krachtige aansporing; en een betekenisvolle aanwijzing. Paulus schrijft vanuit de gevangenis in Rome een brief aan Timótheüs, zijn geestelijke zoon. Door genade ligt er een hartelijke betrekking tussen hen. Timótheüs heeft het zwaar in Éfeze. Hij is vreesachtig, schuchter en wankelmoedig. Paulus schrijft echter dat hij niet mag vergeten wat er in zijn leven is gebeurd. De Heere heeft naar hem omgezien en hij is in het ambt gesteld. De Heere is getrouw! Word gesterkt, bij God vandaan. Dat is: met sterkte en kracht aangedaan, om de arbeid van de dienst te verdragen en te lijden allerlei verdrukkingen met standvastigheid. Er wacht veel werk. Als je het zelf niet meer weet en niet meer kunt, dan wil de Heere het geven. Kan dat? Ja, door de genade, die in Christus Jezus is.

Na het lezen van het formulier om de dienaars des Woords te bevestigen, antwoordde kandidaat Vlot op de gestelde vragen met: 'Ja ik, van ganser harte'. Aan de handoplegging werd deelgenomen door ds. C. van Krimpen, ds. P. Mulder, ds. G. Clements, ds. D. de Wit, ds. J.M.D. de Heer en ouderling J.A. Blik. Staande werd de geknielde predikant toegezongen Psalm 20:1. In een persoonlijke toespraak memoreerde ds. Karels dat de Heere door alles heen een weg heeft gebaad.

'Verwacht nu alles maar van Hem'.

's Avonds deed ds. Vlot intrede met de woorden uit Numeri 16:48: 'En hij stond tussen de doden en tussen de levenden; also werd de plaag opgehouden'. Het thema van de preek was: De hogepriester tussen God en het volk.

Dit werd uitgewerkt in drie gedachten: waar hij staat; waarmee hij staat; en waartoe hij staat.

Als het volk na de aangrijpende dood van Korach, Dathan en Abiram tegen Mozes en Aäron murmureert, verschijnt de heerlijkheid des Heeren en sterven er duizenden. Dan roept Mozes Aäron op het wierookvat te nemen. Hij staat daar als wettige hogepriester tussen de doden en tussen de levenden. Nodig is dat de grote Hogepriester in ons leven geopenbaard wordt, op de plaats van het gericht. Aäron staat er niet met zichzelf, maar met het wierookvat. Hij was bevoegd, bereidwillig en bewogen. Zo staat de grote Hogepriester daar ook. Hij is een buigende Hogepriester voor een volk dat moet ondergaan. Hoe kan ik voor God bestaan? Dat kan alleen als ik in Christus ben.

Aan het einde van de dienst werd ds. Vlot namens de classis Goes en de Particuliere Synode Zuid toegesproken door ds. C. van Krimpen, namens het curatorium door ds. G. Hoogerland, namens de studenten van de Theologische School door student P.J. de Raaf en namens het gemeentebestuur van Reimerwaal door SGP-wethouder M. Both. Laatste spreker was ouderling J.A. Blik, die de nieuwe predikant en zijn gezin namens kerkenraad en gemeente een hartelijk welkom toeriep. Op zijn verzoek werd ds. Vlot staande toegezongen Psalm 119:9.

De kerkenraad

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 273, gemeente Rotterdam-IJsselmonde: Het nieuwe e-mailadres van de scriba is: scriba@thaborkerk-ijsselmonde.nl; het nieuwe e-mailadres van de scriba van de diaconie is: diaconie@thaborkerk-ijsselmonde.nl

Berichten

GESCHENKBOEKJE TOT TROOST

De werkgroep Shalom (Stichting tot hulpverlening in de PS Zuid) geeft het geschenkbokje "Vreest niet" uit. Het bevat zeventien meditatie van predikanten uit de Geref. Gemeenten. Het boekje is bedoeld als beemoediging en troost voor ieder die in ziekte, rouw of andere moeilijke omstandigheden verkeert. Prijs: € 9,95 incl. verzending; bij meer dan twintig stuks 10% korting. Bestellen via: www.werkgroepshalom.nl | contact@werkgroepshalom.nl, of tel. 0613-024213.

BIJBELSTUDIE MET JONGEREN

De JBGG organiseert een cursus 'Bijbelstudie met jongeren', bedoeld voor leidinggevend, leden van Bijbelstudiekringen en catecheten. De cursus, die gegeven wordt op de donderdagavonden 5, 19 en 26 november, bestaat uit drie onderdelen: Hoe lees ik de Bijbel? Hoe zet ik een Bijbelstudie op? Hoe leid ik het groeps gesprek? Locatie: Kerkgebouw Geref. Gemeente Utrecht; cursusleider: Dirk-Jan Nijsink; kosten: € 45,- p.p. Opgeven en meer informatie: www.jbgg.nl/bijbelbezen

KERKHISTORISCHE WANDELINGEN MIDDELBURG

Kerkhistorische wandelingen met gids, met herinneringen aan Smijtegelt, op 28 september, 12 en 20 oktober. Start voor het oude stadhuis op de Markt om 14.00 uur. Opbrengst (vrijwillige bijdrage) bestemd voor Stichting Vrienden van Heidelberg en Dordrecht. Aanmelding: P.C. Beeke, p.c.beeke@kliksafe.nl / tel. 0118-633828; groepen op afspraak, datum in overleg; RIVM-richtlijnen.

KLEDINGVERKOOP GELDERMALSEN

In de Bethelkerk te Geldermalsen (Laan van Leeuwenstein) wordt op vrijdag 9 oktober (18.30-21.30 uur) en zaterdag 10 oktober (9.00-12.00 uur) een tweedehandskledingbeurs gehouden. Opbrengst is voor het bouwfonds van de kerk. Info: www.kledingbeursditendat.nl. Aanmelden verplicht; betaling alleen via pin. RIVM-regels worden in acht genomen.

CATECHISATIE VOOR STUDENTEN IN EDE

Woon je als student in Ede? Dan kun je op

maandagavond catechisatie volgen in de Petrakerk van de Geref. Gemeente. De eerste keer is maandagavond 5 oktober om 19.15 uur (achternaam A t/m K) en de 2^e groep 12 oktober 19.15 uur (L t/m Z). Graag vooraf contact opnemen met oud. Van Veldhuizen, via e-mail: evanveldhuizen@kliksafe.nl of tel. 0624-151158.

JUBILEUMBOEK SCHOOLVERENIGING RIJSSSEN

Ter gelegenheid van het 100-jarig jubileum van de Reformatorische schoolvereniging in

Rijssen is het boek "Zijn Naam van kind tot kind" uitgegeven. Het beschrijft de geschiedenis van de vereniging en is aangevuld met anekdotes en bijdragen van personen die bij de vereniging betrokken waren of zijn. Er zijn honderden (klassen)foto's opgenomen. Tot 31 oktober is het boek te bestellen voor € 22,50, daarna kost het € 27,50. Bestellen via: www.jubileumsvr.nl en kan via I-deal betaald worden. Voor verzending wordt € 7,95 in rekening gebracht.

Kerkdiensten

Deze kerkdiensten zijn fysiek alleen toegankelijk voor eigen gemeenteleden onder de geldende maatregelen

ZONDAG 4 OKTOBER 2020

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Aalst 14.30 uur ds. H.J. Agteresch; Alblasserdam 9.00, 11.00 en 14.30 (H.D.) en 16.30 uur ds. C. Sonneveld; Apeldoorn 10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 18.00 uur ds. A.A. Brugge; Barendrecht 10.00 uur ds. C. Harinck en 19.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 14.00 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen (in Dorpskerk) 11.30 en 16.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 18.00 uur stud. J. Beens; Berkenwoude 19.00 uur ds. R. Kattenberg; Bodegraven 10.00 uur (H.A.) ds. W. Silfhout en 16.30 uur (H.A.) ds. C.G. Vreugdenhil; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; De Valk-Wekerom 9.30 en 15.00 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Den Haag-Scheveningen 10.00 en 15.00 uur ds. M. Joosse; Deventer 15.30 uur ds. J.B. Huisman; Dinteloord 14.30 uur (H.D.) ds. G.J.N. Moens; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.A. Brugge; Dordrecht 9.30 en 12.30 en 17.00 uur ds. W.A. Zondag; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enter 15.00 uur ds. P.D. den Haan; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 19.00 uur ds. C. Sonneveld; 's-Gravenpolder 9.30

en 18.00 uur (H.D.) ds. M. Karens; 's-Gravenzande 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Haamstede 19.15 uur ds. G.J. Baan; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 15.30 en 18.30 uur ds. M.H. Schot; Herkingen 10.00 en 18.00 uur stud. M. Boersma; Hilversum 10.00 en 17.00 uur ds. J. Schipper; Hoofddorp 9.30 en 16.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Hoogeveen 9.30 en 15.30 uur ds. A.J. de Waard; Houten 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 16.00 uur ds. P. Mulder; Kampen 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. D.W. Tuinier; Kamperland 10.00 en 14.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Katwijk aan Zee 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.00 uur (H.D.) ds. G.J. Baan; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. C. van Ruitenburg; Kruiningen 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Leiderdorp 16.30 uur ds. W. Silfhout; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. H.A. van Zetten; Meeuwen 19.00 uur ds. L. Blok; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Melissant 10.00 en 15.30 uur stud. L. van der Kuijl; Middelburg-Zuid 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; Moerkapelle 9.30 uur ds. J. Driessen en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Naaldwijk 9.30 en 16.00 uur ds. H. van der Heiden; Nieuwdorp 18.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Nieuwer ter Aa 10.00 en 19.00 uur ds. J.J. van Ekeveld; Nieuwerkerk 14.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Nieuwe-Tonge 15.30 uur ds. G. Pater; Nijkerk 18.30 uur ds. B. Labee; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. A. Schot; Ooltgensplaat 18.00 uur stud. L. van der Kuijl; Oostburg 18.30 uur ds. J.B. Zippro; Oosterend 10.00 en 16.30 uur ds. A. Vermeij; Oostkapelle 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Oostvoorne 19.00 uur ds. W. Silfhout; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. W. Mouw; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00

uur ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. G. Pater; Oudemirdum 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Oude-Tonge 15.00 uur stud. M. Boersma; Poederloijen 14.30 uur ds. F. Mulder; Poortugaal 15.30 uur stud. P.J. de Raaf; Poortvliet 14.30 uur ds. M. Blok; Puttershoek 10.00 uur ds. M.H. Schot en 14.45 uur ds. W.A. Zondag; Rhenen 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 15.30 uur (H.D.) ds. A.T. Huijser; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. J. IJsselstein en 18.00 uur ds. M. Joosse; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. H. Brons; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. G. Hoogerland; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Sint Philipsland 14.30 uur ds. K. Boeder; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 18.30 uur ds. A. Schot; Spijkenisse 10.00 en 15.00 uur stud. J. Beens; Stolwijk 19.00 uur ds. A. Verschuure; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 9.00 uur (H.D.) ds. A. Schreuder; Tholen 14.30 uur ds. D. de Wit; Tricht-Geldermalsen 10.00 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 en 14.30 en 18.30 uur stud. M.G. van Middendorp; Utrecht 10.00 (H.A.) en 15.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. W. Harinck; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 (HD) en 15.00 uur ds. B. Labee; Vlaardingingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Waarde 18.00 uur ds. C. Harinck; Werkendam 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Wierden 15.00 uur ds. S.W. Janse; Woerden 10.00 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. W. Visscher;

Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur stud. P.J. de Raaf; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

DINSDAG 6 OKTOBER 2020

Nijkerk 19.30 uur ds. A. Verschuure; Stolwijk 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Urk 19.30 uur ds. A.J. de Waard; Yerseke 19.30 uur (GBS-dienst) ds. W. Mouw.

WOENSDAG 7 OKTOBER 2020

Amsterdam 19.30 uur ds. A. Schot; Barendrecht 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Barneveld-Centrum 19.30 uur (H.D.) ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 14.15 uur (huw.bev.) ds. C.A. van Dieren; Dordrecht 19.45 uur ds. W.A. Zondag; 's-Gravensande 19.45 uur ds. K. Boeder; Hilversum 19.45 uur ds. W. Mouw; Hoofddorp 19.45 uur ds. M. Joosse; Leerdam 19.30 uur ds. H. van der Heiden; Lisse 19.45 uur ds. C. van Krimpen; Marknesse 19.30 uur ds. F. Mulder; Meeuwen 19.30 uur ds. G. Pater; Melissant 19.30 uur ds. S. Maljaars; Nieuwdorp 19.30 uur stud. P.J. de Raaf; Nieuwe-Tonge 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Nunspeet 14.30 uur (huw.bev.) ds. A. Schot; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Opperdoes 19.30 uur ds. W. Harinck; Poortugaal 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; Puttershoek 19.30 uur ds. C. van Ruitenburch; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Scherpenisse 19.30 uur (tijdrede) ds. D. de Wit; Scherpenzeel 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Veenendaal 19.30 uur ds. B. Labee; Westzaan 19.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. A. Verschuure; Zoetermeer 19.30 uur ds. J. Schipper.

DONDERDAG 8 OKTOBER 2020

Alblasserdam 19.30 uur ds. C. Sonneveld; Berkenwoude 19.30 uur ds. G. van Manen; Bodegraven 14.00 uur (huw.bev.) ds. W.A. Zondag en 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur stud. M. Boersma; Ede 14.00 uur (huw.bev.) ds. M. Joosse; 's-Gravensande 14.30 uur (huw.bev.) ds. J. van Rijswijk; Nieuwerkerk 19.30 uur ds. E. Bakker; Nisse 19.30 uur ds. F. Mulder; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. P. Mulder.

VRIJDAG 9 OKTOBER 2020

Kootwijkerbroek 13.30 uur (huw.bev.) ds. G.

T.K. Content Mondri Suite, klav.
TP60LW, E2950. Tel. 06-30970391

Thuis uw nieuwe vloer kiezen!
PVC, Parket, Laminaat, tapijt.
Afspraak maken? 06-19557166
DE VLOERENKONING.NL

Nieuw! Gods verborgen omgang vinden, Psalmen in woord en beeld, dl. 1,
52 meditatie: ds. D.W. Tuinier,
schilderijen: Henk van den Brink, psalmen:
Revius, www.ramshoorn.nl

Beens; Middelburg-Zuid 14.30 uur (huw.bev.) ds. A.P. Baaijens; Nunspeet 14.15 uur (huw.bev.) ds. A. Schot; Ooltgensplaat 14.00 uur (huw.bev.) ds. M. Blok; Werkendam 14.15 uur (huw.bev.) ds. H.J. Agteresch.

ZATERDAG 10 OKTOBER 2020

Bodegraven 18.30 uur (huw.bev.) ds. W.A. Zondag.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 4 OKTOBER 2020

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam

(Looiersgracht 70) 10.30 en 16.00 uur evang. M. Vos; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Druenen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 11.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

Graag zouden wij iedereen persoonlijk willen bedanken voor het hartelijke medeleven tijdens de ziekte, het sterfbed en de begrafenis van onze zeer geliefde vader, grootvader en overgrootvader

J. M. Kleppe, vdm.

De grote hoeveelheid blijken van verbondenheid, zowel persoonlijk als schriftelijk, maakt dit ons helaas onmogelijk.

Daarom willen wij door middel van dit bericht onze grote erkentelijkheid uitspreken.

Het meeleven heeft ons als kinderen en kleinkinderen heel goed gedaan. Vader mocht een liefdevolle, centrale positie in het gezin innemen, maar onmiskenbaar ook een grote plaats hebben in het hart van zeer velen voor wie zijn prediking van de Christus der Schriften zegenrijk is geweest. Dat troost ons in het gemis en verdriet.

Kinderen en (achter-)kleinkinderen

Apeldoorn, september 2020

Psalmzangdag

Bovenkerk Kampen
D.V. zaterdag 10 oktober 2020

MAXIMAAL 250 VOLWASSENEN - AANMELDEN VERPLICHT VIA TICKETSCORNER.NL/PSALMZANGDAG

TIJD aanvang 13.30 uur deuren open 12.30 uur	ORGANIST Marco den Toom	MEDITATIE Ds. A. Schot, Nunspeet
---	-----------------------------------	---

WWW.PSALMZANGDAG.NL

Algemeen Sur
gevoelde Beoordeling
ANBI

Uitgebouwde jaren-30-woning
met garage en maar liefst 3 dakkappellen
gelegen op een mooie rustige plek
in Veen.

Een praktisch "gezinshuis" met o.a.
een woonkeuken, 3 slaapkamers op de
verdieping en op de zolder nog
2 slaapkamers.

Op loopafstand van school en kerk.
Dr. Tjalmastraat 51 Veen
Vraagprijs: € 419.000,00 k.k.

Neem voor meer informatie contact op
met De Makelaars van Altena via
tel. 0183-307040 of info@dmva.nl.

Julia's
baby- en kinderkleding

De nieuwe collectie ligt al in de winkel!

U kunt bij ons terecht voor bruilofts-,
rouw-, doop-, zondagse- of schoolkleding.
Onze maten gaan vanaf 44 tot 176.

www.juliasikleding.nl

Stijlvolle **rouw - gelegenheid -
doopkleding**

www.kindergelegenheidskleding.nl

Laatste preken van JC Philpot 1 €12,50

William Gadsby 1-3 à €12,50

Preken van John Kershaw 1-2 à €19,50

hetbraambos.nl 078-6933783

**Uw woning of bedrijfspand in
Veenendaal en omgeving verkopen
of verhuren?**

Maak gerust een vrijblijvende afspraak
voor een adviesgesprek en ontvang een
aantrekkelijke offerte.

Zandstraat 61
3901 CK Veenendaal
0318-628412
www.burglandmakelaars.nl
info@burglandveenendaal.nl

Jouw bruidsjurk...

-Uniek -Maatwerk -Betaalbaar

www.atelier-joline.nl
Reeuwijk

**Komt u
bij ons
werken?**

**Ds. J. Fraanjeschool
De Vesting**

Bij ons in Barneveld, in onze nieuwe
school, is plaats voor

**een teamleider bovenbouw
een gymdocent (1 dag)**

Wij bieden een fulltime baan voor teamleider.
Parttime is bespreekbaar

Meer informatie of een afspraak voor een bezoek?
Bel met de directeur-bestuurder G. Nieuwenhuis: 06-49628043
of kijk op www.fraanjeschool.nl voor verdere informatie

**Rehobothschool
Kootwijkerbroek**

**betreft invulling van
zwangerschapsverlof**

**betrokken
kleuterleerkracht**

twee/vier dagen per week vanaf januari 2021

Wil jij een bijdrage leveren aan de
ontwikkeling van kinderen? **Vanwege
zwangerschapsverlof zoeken we voor de
periode januari - juli 2021 een betrokken
en enthousiaste juf voor groep 2.**

Je hebt een warm hart voor kinderen en
je hebt oog voor wat ze nodig hebben.
Samen met de collega's zorg je voor een
veilige en uitdagende leeromgeving.

Iets voor jou?
Bel voor meer informatie met onze
directeur dhr. B. Paanstra, 06-21390433.
Je sollicitatiebrief stuur je naar
bpaanstra@rehobothsch.nl.

*De Rehobothschool
Kootwijkerbroek is een
school op reformatische
grondslag. De school
werkt op basis van
Gods Woord in een
veilige omgeving aan
de persoonlijke en
cognitieve ontwikkeling
van de kinderen.*

*Bekijk de website voor
het functieprofiel.
rehobothsch.nl*

De drie stukken toegelicht en toegepast

Verklaring van de Heidelbergse Catechismus

Ds. A. Schot

Aan de hand van de Heidelbergse Catechismus behandelt ds. A. Schot de drie stukken die nodig zijn te weten om zalig te leven en te sterven. De vragen en antwoorden worden niet alleen nauwkeurig uitgelegd, maar ook praktisch toegepast zodat iedere hoorder zich hieraan kan toetsen. Daarbij worden actuele vragen niet uit de weg gegaan. Tegelijk blijkt uit de preken dat de boodschap van de Heidelbergse Catechismus niet tijdgebonden is. Deze preken zijn zeer geschikt voor leesdiensten en voor persoonlijk gebruik.

'De drie stukken' is verkrijgbaar vanaf 15 oktober 2020.

Reserveer nu op www.debanier.nl, ga naar de boekhandel of bel 055-5390650.

Alvast te reserveren

DS. A. MOERKERKEN

Leidsman naar de rust

Op D.V. 15 oktober a.s. verschijnt van ds. A. Moerkerken een bundel met 11 overdenkingen over Jozua.

De netto-opbrengst (van de bestellingen via onderstaand adres) is volledig bestemd voor de nieuwbouw van verpleeghuis Salem te Ridderkerk.

Het boek wordt gedrukt in een duidelijke letter, telt 196 bladzijden en kost € 17,50 (exclusief € 2,50 verzendkosten).

kerkenraad Capelle aan den IJssel-West
Bestellen: A.J. Bax te Capelle aan den IJssel
e-mail: bax@klikSAFE.nl
telefoon: 010-4519137
(tussen 18.00 en 20.00 uur)

Te koop/Te huur ons prachtig zomerhuis op de Hofstee in Nunspeet.

Volledig traditioneel gebouwd op zeer ruime en vrije kavel, 6 persoons met alle voorzieningen, drie slaapkamers en twee badkamers, vloerverwarming enz. Op aanvraag foto's beschikbaar. Voor info: 0657391426

NIEUW: **B&B No35** in **ELSPEET**.
Landelijke **Bed & Breakfast** met terras.
Overnachten in vertrouwde sfeer!
www.bb35elspeet.nl - Tel. 06-33010623

MOOIE COLLECTIE ORGELS
VAN DIVERSE MERKEN
RUIME ERVARING IN
ZAAL- EN KERKORGELS

VERTROUWDE
KLANKEN...

Stolk Orgels

NIEUWERKERK AAN DEN IJssel KRABBENDIJK
VRIJHEIDSLAAN 55 OOSTPOLDERWEG 15
2912 EA NIEUWERKERK A/D IJssel 4413 NN KRABBENDIJK

TEL. 0180 31 56 52 | WWW.STOLKORGELS.NL

Voorganger Lawson verlangt ernaar het Evangelie te delen

Maar hij miste de financiële mogelijkheden. Totdat iemand zijn Bijbelschool betaalde. Zo bracht één persoon een rimpeleffect van levensgrote veranderingen op gang.

Helpt u hem?

netfoundation.nl/doneer
of doneer op
NLO8RABOO126930619

net wereldwijd
bijbelgetrouw
onderwijs

Voor Top Onions B.V. te 's-Gravenpolder is Green Career Consult op zoek naar mensen die invulling wensen te geven aan de volgende vacatures:

- **International Sales Manager (HBO)**
- **Mechanisch Monteur (MBO)**
- **Operator Inpak (MBO)**
- **Heftruckchauffeur (MBO)**

Met het oog op deze functies, zoeken wij gedreven en flexibel ingestelde personen, die met passie hun werk willen doen!

Voor meer informatie – waaronder de volledige vacaturetekst – kunt U contact nemen met:

Bart van Eikema Hommes, senior consultant agribusiness – Green Career Consult
Mailadres: bart.hommes@greencareerconsult.nl
Telefoonnummer: 06-53159483.

Green Career Consult

De specialist in het milieubewust isoleren van uw woning

PROFIJT ISOLATIE

Energiestraat 7 7461 TZ RIJSSSEN Tel: 0548 546055

Profiteer nu!! landelijke subsidie

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

www.profijtisolatie.nl

Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

vacature

Klantadviseur

24 uur per week

Wil jij ouderen begeleiden en adviseren bij het verhuizen naar een locatie van Cedrah? Ben jij geduldig, wanneer nodig zakelijk en denk je in creatieve mogelijkheden? Solliciteer naar de functie van klantadviseur!

Cedrah heeft woonzorgcentra in Zuid-Holland en Zeeland. Jouw standplaats is afhankelijk van je woonplaats en de locaties die je toegevoegd worden. Dit wordt nader en in overleg met jou bepaald.

Meer info?
Kijk snel op werkenbijcedrah.nl of neem contact op met recruiter Marieke: m.smits@cedrah.nl / 06 - 21 13 68 91

Cedrah
Wonen • Zorg • Diensten

Onesiforus

NEDERLANDSE STICHTING
VOOR CHRISTELIJKE HANDREIKING

De doelstelling van de interkerkelijke stichting is het verlenen van geldelijke steun aan, met name vanwege gemoedsbezwaren, in financiële moeilijkheden geraakte personen, gezinnen e.a.

Alle hulpaanvragen worden door een commissie getoetst en besproken met de diaconie.

Om haar doel te realiseren is de stichting afhankelijk van giften, collecten en legaten.

U kunt uw bijdrage storten op:
NL36 RABO 0354 2210 00 of
NL76 INGB 0004 1778 00
t.n.v. "Onesiforus"

Bestuur:
dr. W.J. op 't Hof (voorz.)
W.A. Barth (secr.)
ds. A. den Hartog
G. Hop
J. B. Philibert
C. Vos

Comité van aanbeveling:
Ds. G. Gerritsen
Ds. D. Heemskerk
Ds. J. Roos

Adviescommissie:
mr. drs. S. Visser
F. Bouman
D.C. van der Ploeg

Aanvragen en informatie:
www.onesiforushulp.nl

p.a. Weegje 2 | 3295 CT | 's Gravendeel | info@onesiforushulp.nl

Even heerlijk eruit in Hoog Sauerland.
www.huizesolagrati.net

Reformatorische Relatiebemiddeling

Op zoek naar een partner in de reformatorische gezindte?
Tel.nr: 06 - 1732 9621
www.refo-relatie.nl

Omega-3 Plus van Neolife tot voordeel van: concentratie, geheugen, soepele gewrichten, onrust in het hoofd, energie, als ontstekingsremmer.
Kommie: 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl

Wie is God?

De bekende Bremer predikant ds. Olaf Latzel schreef een boek over deze actuele vraag. Een vraag die veel mensen vandaag de dag niet meer kunnen beantwoorden, maar die in dit boek aan de hand van de Bijbel wordt beantwoord.

Verkrijgbaar in de boekhandel!
89 BLADZIJDEN
€ 9,60

'Zeer geschikt voor evangelisatie'

ISBN 978 94 91272 53 0

Boekbinderij en Uitgeverij Snoek - Ermelo
efnsnoek@kliksafe.nl • 7 0341 55 66 08

Stop eenzaamheid zelf

Ga aan de slag met uw eenzaamheidsgevoelens, bestel het werkboek op www.stopeenzaamheidzelf.nl

TIP! Bestel het boek voor iemand die eenzaam is, met wie u het samen invult.

Van 1 tot 8 oktober niet €9,50 maar **€5,-**

Werkboek **Stop eenzaamheid zelf**
De sleutel naar verbinding in relaties

Agathos ambulante hulpverlening

npv zorg voor het leven

HipHelpt VEENENDAAL

**ROEMEENSE PANFLUITEN,
BLOKFLUITEN, MUZIEKSTAN-
DAARDS EN NOG VEEL MEER!**

R. Mulder - Staphorst
06-12610628 of 0522-474256

www.muldermuziekinstrumenten.nl

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatorisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

De Verrassing
Bungalowpark
Al 60 jaar
verrassend op Texel!

Welkom terug op ons park!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

www.kwaliteitpanty.nl
vanaf 6 stuks gratis verzonden!

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding
bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer

T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

Waarom Paul Roescher?
Wij geven u twaalf redenen! **1**

Hoog in kwaliteit!

Magnolia hoekkeuken Keuken compleet inclusief apparatuur.

Kraakprijs!
2248,-

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD

Totaal 17500 m2 in Rijssen en Apeldoorn
tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

www.scheurfotokaarten.nl

Luxe fotokaarten voor elke gelegenheid.
Een scherpe prijs voor de verkoop op uw eigen vereniging en/of goede doel.
0317-616735 / 06-51564461

Reformatorische Psychologenpraktijk Nederland

Reformatorische Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding en psychologisch onderzoek aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie, de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijk • Doelgericht

begrafenisverzorging Den Hollander

- Alleen begrafenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

Mozartlaan 13
3131ES Vlaardingen
010 - 460 05 09
info@tdenh.nl
www.begrafeniszorgingdenhollander.nl

Vakantie terugverdienen?
www.diskoffer.nl
vakanties met zondagsrust

Conflictbemiddeling d.m.v. Mediation voor zakelijk en privé.
Drs. J.C. de Jonge, gecertificeerd 'Psycholoog - Mediator NIP'.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
www.dejonge-consultancy.nl

Begrafenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begrafenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar

Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611 154
Waardenburg	0418 - 652 039
Werkendam	0183 - 701 017
Dordrecht e.o.	078 - 641 27 40
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683 838

info@begrafenisondernemingdejongh.nl
www.begrafenisondernemingdejongh.nl

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2EO
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

ELSKE WAARHEEN?

ELSKE ZIT IN EEN GROTE STOEL, HAAR BENEN OPGETROKKEN EN HAAR HOOFD TEGEN HET KUSSEN GELEUND.

Het is heerlijk stil. Vader en Marja zijn beneden en Tessa ligt op bed. In de kamer is het gezellig. De kaarsjes in de kerstboom branden en bij het raam staan ook elektrische kaarsjes die een zacht licht verspreiden. Verder is het nog donker in de kamer, maar straks zullen de andere kaarsen aangaan, de echte kaarsen. Marja heeft ze overal neergezet, ze houdt van kaarslicht. Elske vindt het ook gezellig. Alleen... ze zou willen, dat het zo rustig bleef als nu. Maar op deze oudejaarsavond zal het straks druk worden. Om acht uur gaat de cafetaria dicht en daarna komt er visite. Tante Annie met haar vriend, Marja's broer Rob met zijn vrouw, nog een vriendin van Marja met haar man en Marja's vader en moeder. Tessa mag dan weer uit bed komen. Marja zei: 'Het kan knalgezellig worden'.

Elske ziet ertegenop. Ze vindt het raar om naar bed te gaan, maar het liefst zou ze dat doen. Met de kerstdagen heeft ze wel veel op bed gelegen. Ze was toen erg verkouden en niemand vond het vreemd dat ze naar bed ging. Ze vonden het juist goed. 'Kruip maar lekker onder de wol, dan ben je gauw beter', had Marja gezegd.

De verkoudheid is over, maar nog steeds voelt ze zich niet in orde. Als ze de trap opgelopen is, voelt ze zich al moe. Wie heeft dat nu, als je twaalf jaar bent? Ook als ze boodschappen gedaan heeft, is ze blij als ze thuis is. Maar ze zegt het tegen niemand. Marja heeft al vaak genoeg laten merken dat ze haar helemaal geen jonge meid vindt. Als ze zou zeggen dat ze zo gauw moe is, zal Marja vast zeggen: 'Zie je wel, dat je net een oud mens bent. Wie wordt er nu moe van een boodschap doen'.

Medicijnkast

Jullie hebben thuis allemaal wel een plekje waar de medicijnen worden bewaard. Dat kan op een plank in een kast zijn of echt in een apart medicijnkastje. Je weet de medicijnen te vinden wanneer je ze nodig hebt.

Wanneer en welk medicijn je gebruikt, hangt af van de pijn die je hebt. Voor spierpijn pak je een ander medicijn dan voor bijvoorbeeld hoofdpijn. Een dokter luistert eerst ook naar de klachten voordat hij een medicijn voorschrijft. Een verkeerd medicijn kan namelijk een tegenovergestelde werking hebben. Zelfs schadelijk zijn.

Het Psalmenboek zou je kunnen vergelijken met het medicijnkastje dat jullie thuis hebben. Voor iedere omstandigheid van het leven is er een 'medicijn' in de psalmen te vinden. Heb je verdriet? Het medicijn staat in Psalm 145: 'Hij troost het hart dat schreiend tot Hem vlucht' (Ps. 145:6 ber.). Ben je in gevaar? Dit medicijn werkt versterkend: 'De HEER' zal u steeds gadeslaan' (Ps. 121:4 ber.). Ben je moedeloos en lijkt het leven voor jou uitzichtloos? Dit medicijn werkt helend: 'Hij is uw Wachter, Die uw voet voor wankelen behoedt' (Ps. 121:2 ber.).

Zo zijn er omstandigheden in het dagelijkse leven die om een medicijn vragen. Maar juist ook geestelijke zaken vragen om een medicijn. Misschien ben jij die jongere wel die met een bedroefd hart rondloopt omdat je tegen de Heere gezondigd hebt. Je ervaart dat het tussen de Heere en jouw ziel niet in orde is. Je draagt de dodelijke 'zondekwaal' met je mee. Wat kan bidden dan al als een medicijn ervaren worden. Dat je deze nood bij de Heere mag neer leggen. 'Vergeef mij al mijn zonden, Die Uwe hoogheid schonden' (Ps. 6:2 ber.). Maar het sterkste medicijn dat er is en dat niemand missen kan, is het reinigend bloed van de Heere Jezus tot vergeving van alle zonden. Psalm 51:4 (berijmd) wijst erop. Heb jij dit medicijn al gevonden?

L. VAN DER HAM, KRIMPEN AAN DEN IJSSEL

Ds. Labee over:

De gelofte eens nazireeërs (m/v)

In Numeri 6 wordt gesproken over de wetten van de gelofte van het nazireeërschap. Wilt u iets schrijven over het feit dat er niet alleen over mannen gesproken wordt maar ook over vrouwen?

Nazireeër

De vraagsteller las - en we proefden verbaazing - dat het in Numeri 6 niet alleen gaat over het mannelijke geslacht maar ook over het vrouwelijke geslacht. We lezen inderdaad in vers 1 en 2: 'En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende: Spreek tot de kinderen Israëls en zeg tot hen: Wanneer een man of een vrouw zich afgescheiden zal hebben, belovende de gelofte eens nazireeërs, om zich den HEERE af te zonderen'. Maar waarom zouden we daarover verwonderd moeten zijn? Onze vaders leggen in de kanttekening (1) uit dat er nazireeërs waren die door de Heere daartoe waren geroepen. We kunnen denken aan Simson (Richt. 13:5) of Johannes de Doper (Luk. 1:15). Maar daarnaast, schrijven ze terecht, waren er 'die door vrijwillige gelofte zodanigen werden, van dewelke hier gesproken wordt'. De genoemde mannen werden levenslang tot nazireeër geroepen, in Numeri 6 gaat het over een bepaalde periode, 'belovende de gelofte eens nazireeërs'.

De Heere spreekt hier dus over mensen die vanuit een hartelijke begeerte zichzelf vrijwillig wilden toewijden aan de dienst van de Heere. Alle gaven, krachten en tijd wilde men daaraan besteden. Dat verlangen is niet gebonden aan het mannelijk geslacht. Integendeel, hoe vaak gaan in dit opzicht vrouwen de mannen niet voor? Welnu, de Heere geeft speciaal voor deze mannen en vrouwen aan, hoe ze Hem zouden dienen en vrezen. Want vanuit onszelf weten we niet eens wat de Heere welbehaglijk is...

Calvijn (1509-1564) schrijft over deze nazi-

reeërs: 'Het is er voor te houden, dat de nazireeërs onder het volk Gods als kostbare edelgesteenten hebben geflonkerd, en dat, ofschoon weinigen hun voorbeeld volgden, zij toch banierdragers en leidlieden zijn geweest, die de ijver, om God te dienen, bij het gros des volks hebben aangevuurd'. Opmerkelijk is vervolgens dat we niet horen waar dat leven precies uit bestond. Wel lezen we de drie algemene voorschriften voor het nazireeërschap. Een nazireeër mag niets eten wat van druiven wordt gemaakt: geen alcohol, druiven, rozijnen, pitten of schillen. Vervolgens mag het hoofdhaar niet worden afgeschoren als teken dat het uiterlijke leven geen grote plaats inneemt. Tenslotte mag geen dode worden aangeraakt of tekenen van rouw zichtbaar gemaakt worden. De *Bijbel met uitleg* geeft over deze dingen een mooie omschrijving en graag verwijzen we daarnaar voor uitvoeriger informatie.

Nazarener

We moeten er oog voor hebben dat het zijn van nazireeër verwijst naar de komende Nazarener, maar dat het twee verschillende zaken zijn. De eerste kanttekening (het eerste stukje) op Numeri 6 legt dat grondig uit: 'Het Hebreeuwse woord nazir, geschreven met de letter zain, betekent een afgezonderde, te weten van de wereld, om zich ganselijk tot de bedenking van Goddelijke dingen en de waarneming van den heiligen godsdienst over te geven. De nazireeërs waren een beeld dat in Christus niet letterlijk, maar geestelijk vervuld is. Zie ook van dezen Richt. 13:5. Klgld. 4:7. Amos 2:11. Zij zijn te onderscheiden van degenen die met de letter tsade geschreven worden en genaamd Natsarenen, van de stad Natsareth, alzo ook de Heere Christus een Nazarener genoemd wordt, Matth. 2:23, en de Christenen Nazarenen, Hand. 24:5'. De Nazarener Jezus Christus heeft wel de vrucht van de wijnstok gedronken. Hoe zijn haardracht was weten we niet. Wel weten we dat Hij de dood heeft 'aangeprepen' en weende bij het graf van Zijn vriend Lázarus. In strikte zin was de Nazarener geen nazireeër. Maar ontroerende gedachte: elke ademtug was Hij gericht op de eer en deugden van Zijn Vader. Hij kon getuigen waar het verlangen van een nazireeër naar uitging: 'Ik heb U verheerlijkt op de aarde; Ik heb voleindigd het werk dat Gij Mij gegeven hebt om te doen'. Lezer(es), zou u/jij een nazireeër willen zijn?

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.

